Tiszántúl

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 264. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1913. november 16

Katholikus Népszövetségi Otthon.

Nehéz volna megmondani, melyiknek van nagyobb szerepe a jövő katholikus restaurációban: a katholikus sajtónak, vagy a katholikus egyesületi élatnek?

Mind a kettő egyformán fontos.

A romboló irányzatok napról-napra és egyénenkint veszik ostrom alá az embereket. Megkörnyékezik őket ravaszsággal és erőszakkal ugy a sajtó, mint az egyesületi élet terén. Igyekeznek az emberekkel lehetőleg naponta érintkezni és megrontani őket anyagilag is, de első sorban erkölcsileg, hogy aztán kifosztva és erkölcsileg elernyedve, kész eszközei legyenek minden destruktiv irányzatnak.

Ez ellen csak egy védekezési mód van: ugy tömörüljünk, hogy mindennap egymásra találjunk és egymásból, egymás támogatásából meritsünk erőt az igazság melletti kitartásra.

Sajtónk van már Nagyváradon olyan erős, a milyen az ország vidéki városaiban sehol sincs. Nagyvárad keresztény sajtója napról-napra diadalmasabban nyomul előre. Határozott hóditásokról tudtunk beszámolni s Nagyvárad keresztény közönsége semmivel sem adta szebb jelét öntudatra ébredésének, mint azzal, hogy első sorban sajtóját emelte kellő szinvonalra.

Ezen a téren a jövőben még további fejlődést akarunk látni. Korántsem értük be az eddigi eredményekkel. Most már kitüzhetjük a további célt: ne legyen Nagyváradon és Biharmegyében keresztény család, mely ne keresztény ujságot járasson!

A sajtó fejlesztésével párhuzamosan kell haladnia egy másik akciónak: az egyesületi élet fejlesztésének is.

A sajtó utján érintkezhetünk mindennap a nagy világgal. Megtudhatjuk a kort mozgató aktuális eseményeket.

Szükséges azonban, hogy egymással is érintkezzünk, hogy társas életünkbe belekapcsolódjék és annak elengedhetlen kiegészitő része legyen az egymással való minél gyakrabbi érintkezés. Semmi sem fokozza jobban az összetartozandóság tudatát, mint ha azok, a kik a keresztény gondolat jegyében együtt éreznek, egymással naponta találkozhatnak, érintkezhetnek és a pihenés idejét tisztes szórakozással együtt töltik, a napi kérdéseket megbeszélik és a tiszta keresztény közvélemény kialakulásához napról-napra hozzájárulnak.

A kispolgárság ezt ma sehol sem teheti meg. Nincs polgári társaskör Nagyváradon. Pedig szükség van erre a Katholikus Kör mellett, hogy a keresztény kispolgári osztály is megkapja a maga klubját s a Katholikus Körrel párhuzamosan részt vegyen minden katholikus társadalmi akcióban és részese legyen olcsó, de azért kényelmes otthonban a társasköri élet áldásainak.

Ezt célozza a megalakitandó Katholikus Népszövetségi Otthon.

Nem valami mesterkélt uj alakulás ez. Önként nőtt ki a Népszövetség nagy szervezetéből, mint a hogy kinőttek a Népszövetségnek egyéb intézményei. A közóhaj hozta létre azt a mozgalmat, mely ezt az uj katholikus társas kört megteremti, olcsó, legfeljebb havi 50 fillér tagsági dijjal, polgári igényeknek megfelelőleg, de azért a klubélet kényelmeit mindenkinek megadva.

A helyiség készen várja az uj egyesületet, megvan már az Otthon: a Katholikus Kör átadhatja eddigi helyiségeit a Népszövetségi Otthonnak s ezek a helyiségek évekre elégségesek lesznek az uj társaskör számára.

Egy népszövetségi tag mondotta nemrég: szivesen fizetnék én tagsági dijat, ha volna egy helyiség, ahová eljárhatnék ujságot olvasni és társaságot találni, ahol nem kellene — inni. És ez a józan gondolkodásu tag okosan és helyesen beszélt. Százak és százak óhajának adott kifejezést.

Az óhaj megvalósul. Megalakul a Népszövetségi Otthon. A taggyüjtő ivek közkézen forognak és aki még tagokat gyüjteni akar vagy akinek eddig nem volt módjában jelentkezni, jelentkezzék a Népszövetségi Hitelszövetkezet helyiségében bármelyik üzleti napon, hétfőn és csütörtökön délután kaphat gyüjtőivet és beiratkozhatik.

Egyelőre be nem látható jelentősége lesz ennek az uj Otthonnak, mely testvéregyesületével, a Katholikus Körrel karöltve, a Népszövetség egyetemes jellegének égisze alatt fog munkálkodni az egyes tagok társadalmi életének és az egész keresztény restaurációnak fellenditésén, a hatalmas, impozáns és egységes keresztény közvélemény kialakitásán.

Perzsa szőnyeg vásár a Vaiszlovich házban Rákóczi-ut és Nagy Sándor-utca sarok volt Czillér-féle helyiségben

Haas Fülöp és Fiai

Kérjük a czégre ügyelni.

Aki teheti, el ne mulassza beiratkozni mielőbb, hogy az uj társaskör formális megalakitása is minél hamarább megtörténhessék.

Isten segitségében bizva, minden jó szándékunkat az ő dicsőségére ajánlva, lépjünk munkába és vigyük minél szebb diadalra a kibontott uj és mégis a régi keresztény és magyar szinekben ékeskedő zászlót: a Katholikus Népszövetségi Otthon zászlaját!

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 15.

Elnök, Szász Károly, féltizenegy órakor megnyitván az ülést, bejelenti, hogy a főrendiház megválasztotta delegátusait s ezeknek névsorát átküldte a Házhoz. Bejelenti, hogy Lovászy Márton kizárásának ideje letelt.

Hegedüs Loránd és **Mándy** Samu összeférhetetlenségi ügyében a zsürit e hó 28-án fogják kisorsolni.

Szász Pál, a mentelmi bizottság előadója jelenti, hogy Szmrecsányi Györgyöt, a bizottság 10 és 20, összesen 30 napi kizárásra itélte. Tudomásul vették.

Tisza István gr. miniszterelnök beterjeszti a bosnyák vasutakra vonatkozó javaslatot.

Elnök jelenti, hogy Beöthy Pál elnök napirend előtt kiván szólni.

Beöthy Pál személyes kérdésben felel Andrássy tegnapi szavaira, hogy október 8-án megengedte az elnök eljárásának kritizálását. Igen, megengedte — előzékenységből, de ebből precedenst alkotni nem lehet. A házszabályok nem engedik az elnöki intézkedések megvitatását, ehez ragaszkodik s a házszabályokat szigoruan megtartja a jövőben is.

Áttértek ezután a *sajtóról* szóló javaslat tárgyalására.

A sajtójavaslat.

Balogh Jenő igazságügyminiszter a mai nap első szónoka, aki arra hivatkozik, hogy a történelmileg legjelentősebb nyilatkozatok egyike, az emberi jogok deklarációja kimondotta, hogy gondolatait mindenki szabadon megirhatja és kinyomtathatja . . .

Zlinszky István: Kivéve a sajtót! (Nagy derültség.)

Szász Károly elnök rendreutasitja Zlinszkyt.

Fölkiátások a baloldalon: Uj fiu! Uj fiu!

Balogh Jenő: Kivéve azokat, akik e joggal a törvények ellenére visszaélnek. A napirenden lévő törvényjavaslat ugyanarra az alapra helyezkedik, mint a francia forradalom előbb emlitett nyilatkozata. (Zajos derültség a baloldalon.) Nagyon kifogásolta a minap Vázsonyi Vilmos, hogy ezután még a választási plakátokat sem lehet akadálytalanul kinyomatni. Hogy a választási plakátokban milyen hang nyilvánul néha, arra nézve fölolvas egy példát. Egy román nemzetiségi kerületben egy választási plakát a legválogatottabb átkokkal illette az ellenpárt hiveit.

Pop Cs. István: A kormánypárt nyomatta! (Derültség a jobboldalon.)

Kiáltások: Akkor se szabad!

Balogh Jenő igazságügyminiszter: Kérdi az ellenzéket, kivánatos-e ilyesmit megengedni?

Hédervári Lehel: Ott van a biróság! A biróság elé!

Elnök Hédervárit kétszer meginti, aztán rendreutasitja.

Balogh Jenő igazságügyminiszter: Azzal a váddal szemben, amit Vázsonyi hangoztatott, hogy nem hallgatta meg a legilletékesebb köröket, azt állitja, hogy igenis meghallgatta előkelő lapok szerkesztőit. — Nem akarja most azokat megnevezni, mert látja, hogy micsoda terrort használnak ellenük. Azt azonban kijelenti, hogy Kenedi nincs ezek közt, mert Kenedi nézeteit ismerte és sokkal inkább nagyrabecsüli, semhogy ilyen üldözésnek ki akarta volna tenni. De meghallgatta Wavrik Mihály, Tarnay János kuriai tanácselnököt, Pongrácz Jenő főügyészt, Székely Ferenc és Angyal Pál egyetemi tanárokat, Concha Győzőt, Beöthy Zsoltot. Ezeknek véleménye alapján készült a javaslat. De maga az ügyvédi kamara is egyik hivatalos közleményében panaszkodik a sajtó-zsarolások elharapódzása miatt, irván, hogy a judikatura nem képes velük elbánni. Nem áll az, hogy ő ellenvéleményt nem vett tekintetbe. Hiszen a mi módositás van a javaslaton, ez éppen az ellenvélemények következménye. Vázsonyi ugy tüntette őt fel, mintha a budapesti ügyvédi kamarát lebeszélné. Fölösleges ez ellen védekeznie. Az ügyvédi kar iránt egész életén át a legnagyobb elismeréssel volt. Sohasem is mondta azt, hogy őt a kamara felfogásától egy tenger választja el. Ezt a tengert Bánóczi találta ki, hogy egy igen „becses" viccét elhelyezhesse. A kormány a sajtó munkásait készséggel meghallgatta, de Vázsonyi mégis terrorról beszél.

A Népszava géppuskákkal és forradalommal fenyegetődzött, ha a javaslatból törvény lesz és a kormány mégse inditott ellene eljárást. Ez a kormány terrorja. Ellenben tegnap itt a sajtónak egy becsületben megőszült tagja nyiltan, őszintén elmondta véleményét s ezért a saját kartársai mozgalmat inditottak, hogy kizárják az ő klubjukból. Ez pedig az ő terrorjuk a szabad vélemény nyilvánitás ellen. Igy fest a helyzet. Mi nem fogjuk azonban ennek dacára sem elejteni a tisztességes sajtó érdekeit és kérem a Házat és mindenkit, akinek a sajtó tisztessége a szivén fekszik, hogy a javaslatot szavazza meg. (Zajos taps és éljenzés. Tisza és a munkapártiak gratulálnak a miniszternek.)

Springer Ferenc kijelenti, hogy ezt a javaslatot nem volna szabad tárgyalni. A javaslat indokolása csupa meleg szeretet a sajtó iránt, a javaslat maga csupa gyülölet és béke. A külföldi sajtótörvények sokkal liberálisabbak. Fölolvassa a javaslat egyes pontjait, amelyek mindannyian a sajtó elleni merényletet jelentenek. Becsempészi a cenzurát, melyet a 48-diki törvény eltörült. Nincs szólásszabadság a parlamentben.

Elnök ezt visszautasitja.

A „PIÉFAROUX CLÉMENTINE".

Irta: **Henri Duvernois.**

Menyasszonysága ideje alatt Clémentine szülei egyre igy beszéltek felőle: — Egy elhibázott fiu! — A jövendő férj csak elfogódottan mosolygott, mert ő maga félénk, szelid, költői lelkü ifju volt, aki mindannyiszor összerezzent, ha menyasszonya megszólalt. Clémentine ilyenkor harsogó nevetéssel csapott vőlegénye vállára: Sebaj Antoine, a hangom jó erős, mert magam is erős vagyok!

Csakugyan erős volt. Naphosszat cigarettázott, egyik pohár konyakot a másik után hörpintette fel s harminc kilométernyi sétát meg sem érzett. Asszony korában cigaretták helyett erős szivarokat szitt, utcán, nyilvános éttermekben egyaránt s különösképen kedvelte a francia nyelv legerősebb kifejezéseit. Egy izben felszállt egy repülőgépen, mig megalázott férje lenn a kis chinai kutyust őrizte.

Piéfaroux nem volt boldog. Egészen más képet alkotott női eszményképéről. Kora ifjusága óta vagyonilag függetlenül, semmittevéssel ütötte agyon idejét s legnagyobb mulatságát abban lelte, hogy legjobb barátja, a hires, mükedvelő kertész Limandier pompás virágait müvirágokban utánozta. Clémentine ugyancsak kinevette ez ártatlan kedvtelésért. S végül is szegény embernek minden szórakozási forrása a kis chinai eb, Cervelas, sétáltatása maradt.

— Sápadt vagy, mint egy holdkóros béka! — kiáltá olykor Clémentine, — mert nem eszel elég félig sült hust. Maris, kinálja még az urnak a beefsteaket.

De Antoine undorodva rántotta vissza a tányérját s ebéd végéig szótlanul nézte a feleségét.

— Ugy látszik, a requefortom sincs inyedre? Talán jobban szeretnéd, ha édes süteményeket majszolnék? Én egészséges vagyok, szókimondó, s nem félek a sajttól, sem a szavaktól! Nem vagyok kákabélü . . . Na! most pedig ki gyujt havannára? Persze, Clémentine!

— Tulságosan egészséges! — panaszkodott Antoine, Limandier barátjának, mintha a tuláradó erő késztetné, hogy az asztalra csapkodjon és káromkodásba törjön ki. Alapjában aranyos lélek. S biztositlak, ha léha fráternek nevezett is, nem azért tette, mert ellenszenvesnek itél, hanem inkább bizalmas pajtáskodásból. Légy szellemes mutasd, hogy érted a tréfát és jöjj el vasárnap villásreggelire.

Limadier szánalomból elfogadta a meghivást. Mikor vasárnap megjelent, egy haragtól pulykavörös Clémentinet talált.

— Képzelje nem lesz angolos sültünk. A mészáros olyan komisz hust hozott, hogy majdnem a fejéhez csaptam. S mikor megkédeztem: — Hallja ez vesepecsenye? — volt pofája azt felelni: — Persze, hogy az! — Nohát több se kellett. Ugy pofonvágtam, hogy mind a két szeme szikrázott, aztán lerepitettem a lépcsőn. Azzal fenyegetődzött, hogy egyenesen a rendőrségre megy!

— Nem jól tetted angyalom, hogy felpofoztad! — kockáztatta meg szeliden Antoine

— Micsoda? — tajtékzott Clémentine — ismételd, hogy nem jól tettem!

Antoine habozni látszott, de Limandier tekintete annyi gunyt sugárzott, hogy félénken megismételte:

— Azt mondtam drágám, hogy nem jól cselekedtél, mikor a mészárost felpofoztad. Talán csakugyan feljelent.

Ám az utolsó szót még be sem fejezte, már ismét elcsattant egy hatalmas pofon s Clémentine dühösen kirohant, miután az ajtót dörögve becsapta maga után.

SZEPESSÉGI és RUMBURGI VÁSZNAK
Asztalnemüek, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMÜEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZÖNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM

PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBAN BESZERZHETŐK
CZILLÉR IMRE
NAGYÁRUHÁZABAN SZENT LÁSZLO-TÉR 2. SZAM.

Aki teheti, el ne mulassza beiratkozni mielőbb, hogy az uj társaskör formális megalakitása is minél hamarább megtörténhessék.

Isten segitségében bizva, minden jó szándékunkat az ő dicsőségére ajánlva, lépjünk munkába és vigyük minél szebb diadalra a kibontott uj és mégis a régi keresztény és magyar szinekben ékeskedő zászlót: a Katholikus Népszövetségi Otthon zászlaját!

*

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 15.

Elnök, Szász Károly, féltizenegy órakor megnyitván az ülést, bejelenti, hogy a főrendiház megválasztotta delegátusait s ezeknek névsorát átküldte a Házhoz. Bejelenti, hogy Lovászy Márton kizárásának ideje letelt.

Hegedüs Loránd és **Mándy** Samu összeférhetetlenségi ügyében a zsürit e hó 28-án fogják kisorsolni.

Szász Pál, a mentelmi bizottság előadója jelenti, hogy Szmrecsányi Györgyöt, a bizottság 10 és 20, összesen 30 napi kizárásra itélte. Tudomásul vették.

Tisza István gr. miniszterelnök beterjeszti a bosnyák vasutakra vonatkozó javaslatot.

Elnök jelenti, hogy Beöthy Pál elnök napirend előtt kiván szólni.

Beöthy Pál személyes kérdésben felel Andrássy tegnapi szavaira, hogy október 8-án megengedte az elnök eljárásának kritizálását. Igen, megengedte — előzékenységből, de ebből precedenst alkotni nem lehet. A házszabályok nem engedik az elnöki intézkedések megvitatását, ehez ragaszkodik s a házszabályokat szigoruan megtartja a jövőben is.

Áttértek ezután a *sajtóról* szóló javaslat tárgyalására.

A sajtójavaslat.

Balogh Jenő igazságügyminiszter a mai nap első szónoka, aki arra hivatkozik, hogy a történelmileg legjelentősebb nyilatkozatok egyike, az emberi jogok deklarációja kimondotta, hogy gondolatait mindenki szabadon megirhatja és kinyomtathatja . . .

Zlinszky István: Kivéve a sajtót! (Nagy derültség.)

Szász Károly elnök rendreutasitja Zlinszkyt.

Fölkiátások a baloldalon: Uj fiu! Uj fiu!

Balogh Jenő: Kivéve azokat, akik e joggal a törvények ellenére visszaélnek. A napirenden lévő törvényjavaslat ugyanarra az alapra helyezkedik, mint a francia forradalom előbb emlitett nyilatkozata. (Zajos derültség a baloldalon.) Nagyon kifogásolta a minap Vázsonyi Vilmos, hogy ezután még a választási plakátokat sem lehet akadálytalanul kinyomatni. Hogy a választási plakátokban milyen hang nyilvánul néha, arra nézve fölolvas egy példát. Egy román nemzetiségi kerületben egy választási plakát a legválogatottabb átkokkal illette az ellenpárt hiveit.

Pop Cs. István: A kormánypárt nyomatta! (Derültség a jobboldalon.)

Kiáltások: Akkor se szabad!

Balogh Jenő igazságügyminiszter: Kérdi az ellenzéket, kivánatos-e ilyesmit megengedni?

Hédervári Lehel: Ott van a biróság! A biróság elé!

Elnök Hédervárit kétszer meginti, aztán rendreutasitja.

Balogh Jenő igazságügyminiszter: Azzal a váddal szemben, amit Vázsonyi hangoztatott, hogy nem hallgatta meg a legilletékesebb köröket, azt állitja, hogy igenis meghallgatta előkelő lapok szerkesztőit. — Nem akarja most azokat megnevezni, mert látja, hogy micsoda terrort használnak ellenük. Azt azonban kijelenti, hogy Kenedi nincs ezek közt, mert Kenedi nézeteit ismerte és sokkal inkább nagyrabecsüli, semhogy ilyen üldözésnek ki akarta volna tenni. De meghallgatta Wavrik Mihály, Tarnay János kuriai tanácselnököt, Pongrácz Jenő főügyészt, Székely Ferenc és Angyal Pál egyetemi tanárokat, Concha Győzőt, Beöthy Zsoltot. Ezeknek véleménye alapján készült a javaslat. De maga az ügyvédi kamara is egyik hivatalos közleményében panaszkodik a sajtó-zsarolások elharapódzása miatt, irván, hogy a judikatura nem képes velük elbánni. Nem áll az, hogy ő ellenvéleményt nem vett tekintetbe. Hiszen a mi módositás van a javaslaton, ez éppen az ellenvélemények következménye. Vázsonyi ugy tüntette őt fel, mintha a budapesti ügyvédi kamarát lebeszélné. Fölösleges ez ellen védekeznie. Az ügyvédi kar iránt egész életén át a legnagyobb elismeréssel volt. Sohasem is mondta azt, hogy őt a kamara felfogásától egy tenger választja el. Ezt a tengert Bánóczi találta ki, hogy egy igen „becses" viccét elhelyezhesse. A kormány a sajtó munkásait készséggel meghallgatta, de Vázsonyi mégis terrorról beszél.

A Népszava géppuskákkal és forradalommal fenyegetődzött, ha a javaslatból törvény lesz és a kormány mégse inditott ellene eljárást. Ez a kormány terrorja. Ellenben tegnap itt a sajtónak egy becsületben megőszült tagja nyiltan, őszintén elmondta véleményét s ezért a saját kartársai mozgalmat inditottak, hogy kizárják az ő klubjukból. Ez pedig az ő terrorjuk a szabad vélemény nyilvánitás ellen. Igy fest a helyzet. Mi nem fogjuk azonban ennek dacára sem elejteni a tisztességes sajtó érdekeit és kérem a Házat és mindenkit, akinek a sajtó tisztessége a szivén fekszik, hogy a javaslatot szavazza meg. (Zajos taps és éljenzés. Tisza és a munkapártiak gratulálnak a miniszternek.)

Springer Ferenc kijelenti, hogy ezt a javaslatot nem volna szabad tárgyalni. A javaslat indokolása csupa meleg szeretet a sajtó iránt, a javaslat maga csupa gyülölet és béke. A külföldi sajtótörvények sokkal liberálisabbak. Fölolvassa a javaslat egyes pontjait, amelyek mindannyian a sajtó elleni merényletet jelentenek. Becsempészi a cenzurát, melyet a 48-diki törvény eltörült. Nincs szólásszabadság a parlamentben.

Elnök ezt visszautasitja.

A „PIÉFAROUX CLÉMENTINE".

Irta: **Henri Duvernois.**

Menyasszonysága ideje alatt Clémentine szülei egyre igy beszéltek felőle: — Egy elhibázott fiu! — A jövendő férj csak elfogódottan mosolygott, mert ő maga félénk, szelid, költői lelkü ifju volt, aki mindannyiszor összerezzent, ha menyasszonya megszólalt. Clémentine ilyenkor harsogó nevetéssel csapott vőlegénye vállára: Sebaj Antoine, a hangom jó erős, mert magam is erős vagyok!

Csakugyan erős volt. Naphosszat cigarettázott, egyik pohár konyakot a másik után hörpintette fel s harminc kilométernyi sétát meg sem érzett. Asszony korában cigaretták helyett erős szivarokat szitt, utcán, nyilvános éttermekben egyaránt s különösképen kedvelte a francia nyelv legerősebb kifejezéseit. Egy izben felszállt egy repülőgépen, mig megalázott férje lenn a kis chinai kutyust őrizte.

Piéfaroux nem volt boldog. Egészen más képet alkotott női eszményképéről. Kora ifjusága óta vagyonilag függetlenül, semmittevéssel ütötte agyon idejét s legnagyobb mulatságát abban lelte, hogy legjobb barátja, a hires, mükedvelő kertész Limandier pompás virágait müvirágokban utánozta. Clémentine ugyancsak kinevette ez ártatlan kedvtelésért. S végül is szegény embernek minden szórakozási forrása a kis chinai eb, Cervelas, sétáltatása maradt.

— Sápadt vagy, mint egy holdkóros béka! — kiáltá olykor Clémentine, — mert nem eszel elég félig sült hust. Maris, kinálja még az urnak a beefsteaket.

De Antoine undorodva rántotta vissza a tányérját s ebéd végéig szótlanul nézte a feleségét.

— Ugy látszik, a requefortom sines inyedre? Talán jobban szeretnéd, ha édes süteményeket majszolnék? Én egészséges vagyok, szókimondó, s nem félek a sajttól, sem a szavaktól! Nem vagyok kákabélü . . . Na! most pedig ki gyujt havannára? Persze, Clémentine!

— Tulságosan egészséges! — panaszkodott Antoine, Limandier barátjának, mintha a tuláradó erő késztetné, hogy az asztalra csapkodjon és káromkodásba törjön ki. Alapjában aranyos lélek. S biztositlak, ha léha fráternek nevezett is, nem azért tette, mert ellenszenvesnek itél, hanem inkább bizalmas pajtáskodásból. Légy szellemes mutasd, hogy érted a tréfát és jöjj el vasárnap villásreggelire.

Limadier szánalomból elfogadta a meghivást. Mikor vasárnap megjelent, egy haragtól pulykavörös Clémentinet talált.

— Képzelje nem lesz angolos sültünk. A mészáros olyan komisz hust hozott, hogy majdnem a fejéhez csaptam. S mikor megkédeztem: — Hallja ez vesepecsenye? — volt pofája azt felelni: — Persze, hogy az! — Nohát több se kellett. Ugy pofonvágtam, hogy mind a két szeme szikrázott, aztán lerepitettem a lépcsőn. Azzal fenyegetődzött, hogy egyenesen a rendőrségre megy!

— Nem jól tetted angyalom, hogy felpofoztad! — kockáztatta meg szeliden Antoine

— Micsoda? — tajtékzott Clémentine — ismételd, hogy nem jól tettem!

Antoine habozni látszott, de Limandier tekintete annyi gunyt sugárzott, hogy félénken megismételte:

— Azt mondtam drágám, hogy nem jól cselekedtél, mikor a mészárost felpofoztad. Talán csakugyan feljelent.

Ám az utolsó szót még be sem fejezte, már ismét elcsattant egy hatalmas pofon s Clémentine dühösen kirohant, miután az ajtót dörögve becsapta maga után.

SZEPESSÉGI és RUMBURGI VÁSZNAK
Asztalnemüek, Schroll-féle schiffonok
URI, NŐI és GYERMEK FEHÉRNEMÜEK
Teljes menyasszonyi kelengyék
SZŐNYEG, FÜGGÖNY, LINOLEUM
PAPLAN és MATRÁCOK LEGOLCSÓBBAN BESZERZHETŐK
CZILLÉR IMRE
NAGYÁRUHÁZABAN SZENT LÁSZLO-TÉR 2. SZAM.

Springer Ferencet beszéde folyamán az elnök többször figyelmezteti, hogy maradjon a tárgynál, végre *megvonja a szót.* (Nagy zaj: Erőszak! Önkény!)

Elnök szünetet ad.

Szünet után megszavazzák az *ülések meghosszabbitásáról* szóló javaslatot, az elnök inditványára kimondják, hogy a legközelebbi ülés 24-én lesz.

Azután áttérnek az

interpellációkra.

Laehne Hugó interpellálja a miniszterelnököt, a Népszava közleményére hivatkozva, hogy Tisza 1904-ben több százezer korona adósságot hagyott hátra s azt Fejérvári fizette ki. Ezek az adósságok állami alapokból fizettettek ki. Miféle pénzből fizették ki? Mikor az adósságot csinálta a szabadelvüpárt, kinek jótállására kapta a hitelt? Ki vagy kik tartoztak volna az adósságot kifizetni, mikor a szabadelvüpárt feloszlott? Hát a Tisza belvárosi választásának költségei bennfoglaltattak-e a visszafizetett adósságban?

Tisza István gr. miniszterelnök kijelenti, hogy a szabadelvüpárti választások után maradt néhány százezer korona adósság s azok egyrészét Fejérváry fizette ki. Hogy Fejérváry állami alapokból fizette-e ki a hátramaradt adósságot, nem tudhatja, de kizártnak tartja. Hiszen a zárszámadásnál próbálták ezeket a dolgokat firtatni, de semmit se találtak. Egyébként a szabadelvüpárt csak akkor oszlott fel, mikor a koalíciós kormány megalakult. — A belvárosi választás költségeit pedig a saját zsebéből fizette. (Nagy taps jobbról.)

A többi interpelláló nem volt jelen, az ülés 2 órakor véget ért.

A delegációk alakulása. A magyar *delegáció* alakuló ülése november 18-án délután lesz Bécsben a bangassei Magyar Házban.

Az osztrák delegáció kedden délután hat órakor tartja megalakuló ülését. A király szerdán délelőtt fogadja a delegációkat.

Az osztrák delegáció elnöke Leó képviselő, e lengyel klub elnöke, alelnöke pedig Sylva Tarouca gróf jobboldali képviselő lesz.

Középiskolai tanárok kongresszusa

Az Országos Középiskolai Tanáregyesület tegnap reggel kezdte meg III. országos kongresszusát. Az ország minden részéről egybesereglet tanárok szinültik megtöltötték a Sándor-utcai régi képviselőház üléstermét.

A kongresszust reggel kilenc órakor nyitotta meg Négyesy László elnök. Megnyitó szavai után üdvözölte azokat a testületeket, amelyek a tanárok szolidaritásának hangoztatása végett a kongresszus vendégei gyanánt megjelentek.

Smitt Márton tartott előadást a középiskolai tanárok nyugdijtörvényéről s határozati javaslatot terjesztett be.

A határozati javaslathoz sokan szóltak hozzá. Először Székely Lajos csatlakozott a javaslat intencióihoz a kereskedelmi iskolai tanárok nevében, majd Székely Sándor a felekezeti tanárok nevében fogadta el a javaslatot. Kovács Dániel hozzászólása után Wagner János emelt szót a helyettes tanárok érdekében, de az előadó kérésére a komplikációk kikerülése végett inditványát később visszavonta. Székely István rövid módositást ajánlott, végül Bartha József szólott hozzá a javaslathoz.

A hozzászólások után az elnök szavazásra tette föl a határozati javaslatot, amelyet a kongresszus Kovács Dániel módositásával egyhangu lelkesedéssel elfogadott.

Ekkor Bartha József lépett az előadói emelvényre és a státus-rendezésről tartotta meg előadását.

Változások a birói karban.

BARY JÓZSEF az esküdtbiróság elnöke?

A nagyváradi királyi törvényszék birói karát egyremásra érték most a kitüntetések. Rövid időközökben egyszerre négy kiváló tagját nevezte ki a király legfelsőbb elismerése táblabirónak. *Korn* Lajost, a nagyváradi törvényszék esküdtbiróságának volt elnökét és *Bazala* Béla kir. törvényszéki birót, akik már elhagyták eddigi hivatalukat és régen elfoglalták az uj méltóságukat a nagyváradi kir. táblán.

Korn Lajos utóda az esküdtbiróság elnöki székében, mint arról már megemlékeztünk, Vámossy Mihály törvényszéki biró lett és most ő vezeti az esküdtszéki tárgyalásokat. Az ő helyét a fiatalkoruak birósága-nál *Hermann* Aladár törvényszéki biró foglalta el, akit csak pár napja nevezett ki az igazságügyminiszter a fiatalkoruak birósá-gának elnökévé.

A mult héten uj kitüntető kinevezések hirét hoztak. *Vámossy* Mihály és *Petróczy* Zoltán törvényszéki birókat nevezte ki a király táblabirókká. Igy a nagyváradi kir. törvényszék ismét két kiváló biróját veszti el.

Az uj táblabirók a jövő hó elején kapják meg felmentésüket a törvényszéktől, akkor teszik le a hivatali esküt és foglalják el a nagyváradi kir. táblán.

Most azután ismét aktuális lesz a kérdés, hogy ki lesz Vámossy Mihály utóda, az esküdtbiróság uj elnöke? Jelenleg nincs helyettes elnök, Vámossy, aki Korn Lajos idejében helyettes elnök volt, most egyedül vezeti az összes esküdtbirósági tárgyalásokat. Azonban az ő felmentése jelenlegi állásától a jövő hó folyamán feltétlenül be kell, hogy következzék.

— Ördögbe is! ugyancsak tüzelhet az arcod! — dörmögé Limandier. — Én bizony visszaadtam volna ezt a nyaklevest, még pedig ugyancsak csattanóan!

— Ah! hagyd! hiszen az ő pofonjai csak amolyan kis üres csattanások, nem fájnak! Miért ne legyen meg a kedvtelése? De látom, te még egyre neheztelsz reá a multkori „léha fráterért".

— Dehogy. Semmiképen . . . Sőt . . , hopp! pompás gondolat! Egy uj rózsafajomat róla fogom elnevezni!

Egy rózsát! Antoine önkénytelenül mosolygott. Minő eszme! Clémentine a természet minden termékét megvetette, amelyet nem lehetett főzelékes vagy salátás tálba helyezni. De azért puszta udvariasságból megköszönte barátja figyelmét és megigérte, hogy a meglepetést nem árulja el Clémentinének a virágkiállitás napjáig.

Elérkezett a nagy nap. Már maga az is nagy munka volt: Clémentinet a rózsák osztályáig csalni.

— Ugyan mit nézzek azokon a haszontalan virágokon?

— Tudod, Limandier barátunk is kiállitotta rózsáit. Zokon venné, ha meg se tekintenénk.

— Fütyülök Limandierra és a rózsáira!

Mégis követte férjét és szigoru tekintettel méregette a káprázatos szinekben pompázó illatos virágokat. Egyszerre Antoine felkiáltott:

— Nézd csak! Egy meglepetés!

Elragadó harmatcseppektől csillogó, szüzies fehér rózsaszál lengett előttük. amelynek széleit mintha a hajnal tündéri rózsaszinébe mártotta volna. Mindenki megállt a rózsató előtt, elragadtatott kiáltások hangzottak s a megállók lázasan jegyezték fel zsebkönyvükbe a felséges uj rózsafaj nevét, mely hatalmas kerek betükkel ott feketéllett a kis falapocskán, jó szembeötlően: Piéfaroux Clémentine. Ezüst éremmel kitüntetve!

Clémentine Piéfaroux elsáppadt a büszkeségtől.

— Ez a Lemandier . . . mégis . . . Meghivjuk holnap ebédre!

Szeme diadalmasan csillogott s Antoniehez fordult:

— Keressük fel, akarod?

Hangja még sohasem csengett ily szeliden s járása sem volt ily lágyan rugalmas.

— Nézd ezeket a felséges almákat, — figyelmezteté Antoine, — mintha Viaszból volnának s ezek a csirágok . . . pompás!

De Clémentine csak megvetőleg tovább lejtett s néhány lépésnyire megállt:

— Menjünk, nézzük meg őt még egyszer! Akarod?

Ugy keringett a „Piéfaroux Clémentine" körül, mint egy festő kiállitott képe előtt. Megbüvölve nézte. Még sosem nézett egy rózsaszálat igy s most előrehajolt és beszivta felséges illatát. Mámorosan, gyönyörüséggel hunyta le pilláit . . .

Magukkal vitték Limandiert ebédre. S ez felhasználva az első pillanatot, hogy négyszemközt maradtak, diadalmasan sugta Antonienak:

— Nos, nem megmondtam? Tökéletesen átváltoztattam!

Nem volt ideje befejezni mondatát, mert Clémentine már megjelent. Arcát berizsporozta, hogy egészséges piros arcszinét érdekesáppadttá varázsolja.

— Ugyancsak éhesen vagyunk! — kiáltá boldogan Antoine, — ördögbe is! gyorsan asztalhoz!

— Antoine! Antoine! — korholá szelid szemrehányással Clémentine.

S elnéző bágyadt mosolya, megadólag mintegy bocsánatot osztott az ördöngős férfiaknak, akik éhségről beszélnek, mikor a rózsák közül jönnek s akik nem átallják nyers szavakat hangoztatni! . . .

Patkányok, házi és mezei egerek
kiirtására legjobb és legbiztosabb szerek a
MURIS készitmények,
mely más háziállatokra teljesen ártalmatlanok.

Kapható a főraktárban:
FARKAS ISTVÁN
Apolló drogériájában
Nagyvárad, Rákóczi-ut 7/b. Telefon 13—02.

Az uj esküdtbirósági elnök személyére nézve eddig még nincs hivatalos megállapodás, hivatalos felterjesztés sem történt és igy csak kombinációról beszélhetünk. Legujabban a legkomolyabb formában tartja magát a hir, hogy az esküdtbiróság uj elnöke *Bary* József, a nagyváradi kir. törvényszék elnöke lesz.

Mondanunk sem kell, hogy Bary József személye, aki kitünő, hires kriminálista is, a legjobb választás volna. Természetesen megmarad azért a törvényszék elnökének s mivel a kettő együtt tulságos elfoglaltságot igényelne, a helyettes esküdtbirósági elnökkel felváltva vezetnék az esküdtszéki ügyeket.

Az esküdtbirósági elnök és helyettes elnök kinevezése legkésőbb a jövő hó elején meglesz.

Előkészület a városatyaválasztásra

Az uj radikális párt.

Pár hét mulva Nagyvárad város polgársága ismét az urnához járul, hogy alkotmányos jogát gyakorolja.

A mi szükebb parlamentünkben Nagyvárad város törvényhatóságában a választott tagok felének megbizatása ez év végén lejár, továbbá megüresedett a Papp Miklós és dr Pácz Sándor helye, előbbinek elhalálozása, utóbbinak elköltözése folytán.

A december elején megejtendő választásra már megindult a mozgalom.

A választás izgalmas és élénk lesz. A pártok már erősen dolgoznak, hogy jelöltjeiket bejuttassák a törvényhatóságba.

A függetlenségi párt előkészitő bizottsága több ülést tartott s hir szerint már meg is állapodott mindhárom városrészre nézve a jelöltekben. A megállapodást titokban tartják. Hir szerint több uj tagot vettek fel s a liszta összeállitásánál szorosan a párttekinteteket vették figyelembe. Hogy azután a jelölő-bizottság megállapodása a párt összességének véleményével találkozik-e, az csak a liszta nyilvánosságra hozása után látszik meg.

A munkapárt is tanácskozott már a jelölések dolgában, de a teljes megállapodás még nem jött létre. Természetesen itt is hét pecsét alatt őrzik az eddigi megállapodásokat. A jelöléseknél első sorban itt is a pártszempontok irányadók, de tekintettel vannak arra, hogy a párt legérdemesebb tagjai kerüljenek be a törvényhatóságba.

A két erős párton kivül Ágostonék is mozognak. A tulzó radikális és szabadkőmüves elemek, dr *Grósz* Menyhért, no meg *Horvát* Gusztáv leszerepelt szociálista vezető, üres idejében müórás, társulva Agoston Péter jogtanárral, mint a Városi Polgári Kör szervezői szintén gyüléseznek és jelölnek, hogy kiket, azt könnyü elképzelni, anélkül is, hogy jelöltjeikről számot adnának.

Nagyvárad város polgársága azonban bir annyi józansággal, hogy nem veszi be a maszlagot, amelyetkez az uj párt főz a számára. Sőt még azt sem hisszük, hogy ez a radikátis csoport bármelyik politikai pártnak érzékenyebb kellemetlenséget okozna.

A városatya választásokra a *Katholikus Népszövetség* is csendben, de annál szorgalmasabban készülődik; olyan lisztával fog előállani, mely felekezeti és pártkülönbség nélkül minden komoly gondolkodásu polgár által elfogadható.

Kik voltak

a böszörmények vagy izmaeliták ?

Karácsonyi felolvasása az Akadémiában.

Hazánk Árpád-kori történetének legalaposabb ismerője: dr *Karácsonyi* János a napokban ismét egy ujabb történelmi felfedezéssel lepte meg a Magyar Tudományos Akadémiát, melynek legutóbbi ülésén megoldotta nemzeti történetünknek egyik eddig megoldatlan kérdését, kik voltak, honnét jöttek s hová lettek a böszörmények másként az izmaeliták, kik másfél századon át annyi bajt okoztak országunkban?

Nyelvészeink és ethnografusaink — köztük főleg Réthy László rég tisztába hozták azt, hogy a böszörmény szó a muzulmán szónak elmagyarosodott alakja. Annyit tehát tudtunk már régóta, hogy a böszörmények muzulmánok voltak.

Azt is tudtuk már nagyon régóta, hogy a XI. század második felében már Magyarországon több helyen tartózkodtak és Szent László törvényt hozott abból a célból, hogy a nyelvre, fajra és vallásra idegen népcsoportot beolvassza a magyarok közzé. Szt. László törvényei szerint böszörmény férfi csak keresztény nőt vehetett el és böszörmény nő csak keresztény férfihoz mehetett nőül.

Ez a törvény azonban gyengének bizonyult s Kálmán király már erélyesebben volt kénytelen fellépni ellenük. Ez a népcsoport a magyar nyelvet csakhamar elsajátitotta, bár a magáét sem hagyta egészen el, vallását, gondolkodásmódját pedig teljesen megőrizte s eredeti foglalkozásával, a hadviseléssel felhagyva, a kereskedelemre adta magát, itt csakhamar tényező, később valóságos hatalom lett s arra törekedett, hogy ha nem a vallását, legalább az ő gondolkodásmódját és erkölcsét (vagy inkább erkölcstelenségét) a többiekre ráerőszakolja. Mindenki tudhatja a történeti kézikönyvből, hogy a böszörmények vagy izmaeliták garázdálkodása milyen szomoru sorsra juttatta az országot II. Endre idejében.

Karácsonyi az akadémián most felolvasott értekezésében egykori hiteles történeti kutfők nyomán kimutatta, hogy a böszörmények Káriszból az Ural-tó környékéről jöttek előbb Aleppóba, majd Konstantinápolyba, hol a szultánok környezetében teljesitettek hadi szolgálatot, mint kitünő ijjászok. A muzulmánoknak ez a kárisszi törzse olyan eretnekségféle volt a mohamedánok között. E miatt Konstantinápolyból a Balkán felé szorultak. A XI. század derekán már Thessalonikában, sőt Belgrádban is jelentkeztek.

Innét már könnyü volt a Száván keresztül hazánkba vonulniok. Nagyobb csoportokban is lehetővé vált ez a keresztes háboruk idején.

Bár később az egész országban el voltak széledve, de nagyobb tömegekben később is leginkább a Száva és az Alduna vidékén tartózkodtak. A Böszörmény és Káloz (Káriszból) nevü falvak bizonyságai annak, hogy az ország belsejében is sok helyen feltünőbb számban laktak izmaeliták.

Mikor ezen ugy erkölcsi, mint gazdasági szempontból veszedelmessé vált népséggel már a magyar állam hatalma sem birt többé, akkor egy még nagyobb veszedelem, a tatárjárás szabaditotta meg őket az általuk már ugyis tönkretett országtól. A tatárok leleni küzdelemben ugyanis a magyar csapatok élére állitották a böszörményeket, kiknek kezébe adták régi fegyverüket az ijjat. Igy őket pusztitotta el legelőbb a tatárok vad rohama.

A böszörmények története arra figyelmezteti a nemzetet, — ez a végkövetkeztetése Karácsonyi értékes tanulmányának — hogy a nemzet törzsébe, lelkébe soha sem tud beolvadni az olyan népfaj, mely megtanulja ugyan a nemzet nyelvét, de hites vallása, gondolkodása, erkölcse idegen marad mindig a nemzettől.

Karácsonyi felolvasása legközelebb jelenik meg az Akadémia kiadványai között.

Dr V. Gy.

Telket vásárol a VII-ik hadtestparancsnokság.

A Körözs-kaszárnya sorsa.

Pár évvel ezelőtt a Tiszántul vetette felszinre a Körözs-kaszárnya ügyet. Annak idején rámutattunk, hogy a vármegye valósággal parlagon heverteti ezt az értékes területet, mely a város fejlődésének is utjában áll. A sok bizottsági ülés és tanácskozásnak az lett az eredménye, hogy beállott a pénzkrizis és a városban minden teleknek esett az értéke.

A Körözs-kaszárnyának tehát ma nincs meg az az értéke, ami három évvel ezelőtt volt. Az eladás ügye azóta mindég huzódik. Eddig egyedüli komoly reflektárs a város volt, mely 100000 koronát igért a telekért. A városnak nagy érdeke, hogy tulajdonába vegye a kaszárnyát különösen most, mikor felépült a harmadik vashid is.

A kaszárnya ugyanis utjában van a város fejlődésének és különösen a mai formájában valósággal elcsunyitja azt a városrészt. Ennek dacára nem hajlandó a város többet adni a telekért, mint 100000 koronát. A vármegyének most már nem sürgős az eladás,

Gyári készlet megvásárlásából uj diszes
vas és rézágyak
rendkivül olcsón szerezhetők be:
Weisz Kálmán
cégnél, Kossuth-utca 3. a Sas szálloda mellett.
Ugyanott afrik matrácok mérsékelt árakon kaphatók.

egyszerüen vár, mig jobb idők lesznek és a telek ára ismét felmegy.

A jelek most arra mutatnak, hogy a kaszárnya nem lesz a városé és nagyon valószinü, hogy állandóan kaszárnya marad a sokat emlegetett terület. A városnak ugyanis komoly konkurense akadt tegnap.

A VII-ik hadtest parancsnoksága tegnap átiratban értesitette az alispánt, hogy hajlandó megvásárolni a kaszárnyát.

A katonaság jól ráigért a város ajánlatára. A hadtestparancsnokság ugyanis 135.000 koronát akar adni a kaszárnyáért. Igy ma már csak 15000 korona differencia van a vármegye és a katonaság között s nagyon valószinü, hogy a differenciákat is sikerül eloszlatni.

A katonaság ajánlata mindenesetre érdekes és megfontolandó. A katonaság bizonyára kaszárnyának akarja megtartani a területet és mint ilyen is megéri neki a 135.000 koronát. Mennyivel inkább megéri tehát Nagyvárad városának, melynek fejlődését érinti az otromba ócska épület tömb.

Remélhetőleg a város sem fogja hagyni a maga érdekeit és elfogadhatóbb ajánlatot tesz a vármegyének.

Fráter Barnabás alispán tegnap azonnal intézkedett, hogy a kaszárnya bizottság már hétfőn összejöjjön és tárgyalja a katonaság ajánlatát. A hétfői tárgyalás elé nagy érdeklődéssel tekintenek, mert nagyon valószinü, hogy a város képviselői ujabb ajánlatot tesznek, nehogy a kaszárnya idegen kezekbe jusson.

A vármegyének mindenesetre igen üdvös dolog volt, hogy eddig is a várakozás álláspontjára helyezkedett, mert rövid másfél év alatt 35000 koronát nyert eddig. Nagyon valószinü, hogy a vevők megadják a 150.000 koronát is és akkor a vármegye megtalálja a számitást.

Éjféli bál a Bagolyvárban.

Szezont nyitott a szabadkőmüves páholy. — Kik ropták a táncot a rejtélyes palotában?

Szokatlan élénkség támadt tegnap este 7 óra után a néptelen Rulikovszky-ut elején. Zárt fogatok állottak meg a páholy szürke épülete előtt, csendesen dübörgő gummirádlerek s a sötétség birodalmába illatos hölgyek léptek be, nyomukban szelidlelkü hajadonok báli toilettben. Egyetlen villanylámpa égett a portalé fölött, erősen leszoritották a vasrácsos ablakokra a sötétbibor függönyöket, nehogy eláruljanak valamit a benti fényes és mozgalmas életből.

A városrész annak köszönhette a szokatlan látogatottság, hogy a szabadkőmüves páholy tegnap rendezte ebben a szezonban első estélyét. Hivatalos elnevezése is van ezeknek az estélyeknek, nevezetesen *Nővérestélyek*.

Az estélyen csak az vehet részt, aki meghivót kap. Szörnyü óvatossággal és óvatos szörnyüséggel küldözik szét a rendezők a meghivókat s csakis tagnak küldenek. A kapuban őr áll, aki alapos vizsgálat alá veszi először a vendég arcát, orrát (nagyorruak előnyben) kéri a meghivót s ha minden megfelel a páholy szabályainak, akkor szabad az ut. A keresztlevelet nem kell felmutatni.

Mivel megközelithetetlenül elzárkóznak s mi nem részesültünk abban a szerencsében, hogy meghivtak volna, felkerestünk egy-két szabadkőmüves korifeust. Kérdést intéztünk hozzájuk, hogy ismert liberalizmusuknál és nyiltságuknál fogva mondják el nekünk a titokzatos estély lefolyását és programmját.

Az egyik lelkes tag a következőket mondotta munkatársunk előtt:

— Hogy lássa, mennyire nyiltan csináljuk ezeket az estélyeket, elmondok magának mindent. Nincs ebben semmi különös. Estélyt rendezünk, mint minden más egylet.

— Kérem kedves .·. lesz szives megmondani, hogy mikor kezdődik a cécó?

— Ugy tudom esti 8 órakor. Az egész egy nagy összejövetel, amelyen társasvacsora lesz, aztán tartunk egy igen érdekes felolvasást.

— Pardon: ki tartja a felolvasást?

— Ja kérem, ezt már nem mondhatom meg, ha megharagszik is. Nem szabad.

Ime: a nagy nyiltság. Félnek a nyilvánosságtól. Sem azt, hogy ki, sem azt, hogy mit olvas fel: kigolyózás és fejvétel terhe alatt tilos elárulni.

Dr *György* Ernő ügyvédet telefonon hivtuk föl.

— Husz perc mulva elutazom. Kaptam is meghivót, de nem mehetek el az estélyre. Résztvesznek a tagok és azok a hölgyek, akik meghivókat kaptak.

— Nem kaphatnók meg a meghivót? Tudjuk, hogy ügyvéd ur szivesen tesz ilyen csekély szolgálatot a klerikális sajtónak . . ,

— Nem adhatom — másodszor: mert a tüzbe dobtam. Jó az ilyet megsemmisiteni.

Felkerestünk még több kimagasló nagyságot a szabadgondolat világában, de mind egyszerre roppant kicsinyes lett, amikor neveket, programmot, névsort, meghivót s más ilyen kényes dolgot kértünk tőlük.

— Minek az, kérem, nem szabad kérem, ez bajos dolog, nézze kérem . . . stb.

Csüggedten és fájó szivvel mondtunk le tehát arról, hogy felvonultassuk a szabadkőmüvesek táncoló szakosztályát. Minden nő sürün lefátyolozva lebbent ki a kocsiból. A vagyonos osztály szépen volt képviselve. Sok selyemcipő volt.

Esti tiz órakor még kihallatszott egy öreg zongora zivataros hangja. Odabent ropták a táncot. Hej-haj! nagy dinom-dánom, hejehuja, cécó lehetett a páholyban, a hideg éjszakából egy csomó koldusasszony bámult a különös házra.

Az érdekes névsor.

Ugy hisszük, érdekes csemegét tálalunk fel a nagyváradi szocietás asztalára, ha közöljük a báli névsort. Hallatlan küzdelmek árán, közvetlenül lapzárta előtt sikerült összeállitani ezt a névsort, amelyhez csak azt a megjegyzést füzzük, hogy akik nincsenek benne, ne apprehendáljanak, mert mi igazán nem ismerhetünk minden hölgyet a cipőjéről és a sürü fátyol, sál és miegymás mögött. Voltak vidékiek is, akik határozatlan tipegéssel, topogással vonultak a csilláros terembe.

A legszenzációsabb báli névsorral ime itt szolgálunk.

Az első Nővérestélyen részt vettek:

Asszonyok:

Dr Ágoston Péterné, dr Berkovits Renéné, Rósenberg Izsóné, dr Édelmann Menyhértné, dr Rácz Miksáné, Hegedüs Ferencné, Szücs Izsóné, dr Rezső Mórné, dr Ertler Mórné, dr Grósz Menyhértné, Kepes Miklósné, dr Sarkadi Lajosné, dr Kotzó Jenőné, Hegedüs Nándorné, Grósz Sándorné, Sonnenfeld Adolfné, dr Bárdos Imréné, dr Grósz Imréné, dr Adorján Arminné, dr Várnai Ferencné, dr Váradi Ödönné, Hunyadi Józsefné, és Leővey Leóné.

Leányok:

Balog Magda, Kepes Nusi, Adorján Böske, Sarkadi Klári, Sonnenfeld Patya, Lővai Gizi és Várnai Rózsi.

Amiből pedig a korifeusok olyan nagy titkot csináltak, az is kiderült. *Hegedüs* Ferenc reáliskolai tanár tartott szivtépő előadást a legyek hullásáról, Hunyadiné, Leővey és Hunyadi József pedig busás honoráriumért egy kis bluettet játszottak el. Igérjük, hogy a legközelebbi nővérestről bővebb tudósitást közlünk.

Tisza és a szerb-horvát koalició. Zágrábból jelentik, hogy Tisza miniszterelnök a szerb-horvát koalició tagjait tanácskozásra kérte a horvát kérdés megoldása céljából.

Ez a konferencia hétfő délelőtt lesz Budapesten a miniszterelnöki palotában. Hir szerint a királyi biztosság megszüntetése küszöbön áll.

A munkapárt győzelme.

Zombor, nov. 15.

A ma megtartott megyebizottsági tagválasztás alkalmával a függetlenségi jelölteket, akiket a szerb radikálisok is támogattak csufos vereség érte. Az összes jelöltek elbuktak. Mindenütt a munkapárt jelöltjei jöttek be.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK
méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készittetnek
Fehér János kötszer gyárában Rákóczi-ut, (Bémer-tér.)
ahol óriasválasztékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle szülészeti és betegápolási czikkek.
Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban
és kitünő kivitelben készittetnek. Telefon 419

Bomlik a tenkei zsidóhitközség.

500 százalékos adóemelés. Kilépnek a tagok.

Ujabb zsidóhitközségi háboruságról kapunk tudósitást. A legujabb ügy szinhelye Tenke, ahol a nagyszámu zsidóság évszázadokon keresztül békés egyetértésben éltek. Csupa ortodox volt a hitközség minden tagja. A békés egyetértést most egyszerre felboritotta a pénz kérdése.

Mint tudósitónk jelenti, Tenkén a zsidó hitközség vezetősége a nagyarányu fejlődés folytán szüknek találta a jelenlegi imaházat és elhatározta, hogy egy nagyobb szabásu épületben fogja elhelyezni. A hitközségnek azonban egyáltalán nincs pénze. Az épitkezéshez pedig igen tekintélyes összegre van kilátás.

A hitközség vezetősége ugy akarta előteremteni a szükséges pénzt, hogy a tagokat alaposan megadóztatta. A tagdijakat a vezetőség öt—hatszáz százalékkal emelte. A felemelt adó behajtását most kezdték volna meg Tenkén.

Mikor azonban a tagok meglátták az 1—2—300 koronás adókat, egyszerre felzudultak és kijelentették, hogy nem hajlandók fizetni. Általános felfordulás következett be a hitközségben.

A tagok nyomban összeálltak és memorandumot készitettek, melyben kijelentették, hogy nem hajlandók a felemelt adót fizetni. Továbbá nem tartják szükségesnek, hogy oly nagyarányu imaházat létesitsenek, különösen ma, mikor oly rossz viszonyok uralkodnak minden téren. A memorandumban hangoztatják a hivek, hogy ha nem fogják redukálni az adót, kilépnek a hitközség kötelékéből.

A memorandumot a tenkei főrabbi elé terjesztették, aki nem vette komolyan a fenyegetőzést és nem változtatta meg az eredeti tervet. Erre a cselekvés terére léptek a tagok.

Öt-hatos csoportokban két-két idegen tanu társaságában megjelentek az orthodox tagok a főrabbi előtt és kijelentették, hogy nem hajlandók tovább is tagjai maradni a hitközségnek.

A főrabbi meglepődve hallgatta végig a tagokat, kiknek mikor előadták kijelentésüket, röviden a következőket mondta:

— Tudomásul veszem, de nem adok igazolványt.

Ezzel a tagok eltávoztak. Az eltávozott tagoknak a tanuk kiadták a törvényszerü igazolványokat. Két hét mulva ujból megjelennek a főrabbi előtt a zsidók és megismétlik kijelentésüket. Mig a kilépési eljárások tartanak, addig a kilépett tagok egy része folytatja a neolog hitközség megalakitását, mig a másik rész felekezeten kivüli marad.

A vármegye egyik legfegyelmezettebb zsidó hitközsége igy rövid pár hét alatt fel fog bomlani és helyt ad az Isten tagadóknak. A hitközségi események elé érdeklődéssel tekintenek a tenkei járásban.

Szerb katonaszökevény magyar szürben.

Minden áron magyar porlgár akar lenni.

Péntek délelőtt egy pörge bajuszu legény állitott be a margitai rendőrségre. Vállán kifogástalan magyar szür volt s ruházata is azt igazolta, hogy valami jómódu magyar paraszt legénynek akadt ügyes bajos dolga a margitai rend buzgó őreivel. Csak mikor megszólalt az illető, akkor tünt ki, hogy idegen nemzetiségü emberrel van dolga a hatóságnak. Az illető tört magyarsággal előadta, hogy ő szerb illetőségü egyén. Azonnal más szemmel kezdték vizsgálni a legényt, mivel most minden szerb gyanus. A jövevény egyenesen a rendőrbiztost kereste. Mindjárt meg is történt a kihallgatás.

Az illető előadta, hogy *Milanovits* Jánosnak hivják, 23 éves és a buzerováci ezredben szolgált mint katona. Két évig katonáskodott a bocskoros ezredben, mikor kitört a háboru és a szerbeket tüzbe vitték a törökök ellen. Milanovits béke idején hol kőmüves, hol kertész legény volt és a szerbeknek ama osztályából való, amely nem nagyon lelkesedik a harci dicsőségekért.

A legelső alkalmat várta tehát, hogy még valami ütközet előtt tuladjon a szerb fegyvereken és bucsut mondjon a disznóhizlalók hazájának. Előadása szerint akármerre ment, mindenütt háborus világ volt, Legbiztosabb talajnak találta Magyarországot. hová rendkivüli nehéz vándorlás után el is jutott. Faluról-falura vándorolt Milanovits. Utközben a szerb katonai felszereléseket eladta és ennek árából, meg a magával hozott pénzből uj ruhákat, még pedig magyar ruhákat vásárolt. Hogy teljesen betetőzze a ruhák magyar jellegét, egy fekete magyar szürt is vásárolt.

Eddig még nem akadt dolga a hatóságokkal, de mint katonaszökevény nem is mert mutatkozni előttük. Végre is megunta a bujdosást és Margitán egyenesen a rendőrbiztosnál jelentkezett. A rendőrségen nem tudtak a szökevénynyel mit csinálni. Féltek is tőle, hogy kellemetlenséget hoz a község nyakára, mert esetleg kém is lehet. Igaz ugyan, hogy Margitán kevés kémlelni való van, de azért helyesebbnek találták, ha Milanovits János sorsa felett a főszolgabiró intézkedik. A rendőrök ezért átadták a szökevényt a csendőröknek, akik felkisérték a a főszolgabiróságra.

A főszolgabiró előtt tört magyarsággal a következőket mondta Milanovits.

— Magyar polgár akarok lenni. Nagyon szeretem Magyarországot!

— És miért szereti ezt az országot? — kérdezték a tisztviselők.

— Mert itt nincs háboru!

Előbb elakarták toloncoltatni a szökevényt, de később a sok kérés után megengedték neki, hogy letelepülhessen. Természetesen megfigyelés alatt marad állandóan a szerb hős és ha gyanus dolgot vesznek észre, nyomban ki fogják toloncoloi az országból.

Különben, mint tudósitónk jelenti, már foglalkozást is kapott a szökevény a margitai kenyérsütődében, ahol egyelőre nyugodtan élheti napjait.

A kaszinó hangversenye.

*

November hó 29-én ismét ragyogóan szép estélye lesz a Biharmegyei és Nagyváradi Nemzeti Kaszinónak. Tegnap este népes értekezletet tartottak a Kaszinóban a szereplők részvétele mellett dr *Fráter* Imre igazgató, a legagilisabb rendező elnökletével, amelyen megállapitották a hangverseny részletes müsorát.

Ott voltak: Dr Fráter Imre, Kepes Miklós, Kepes Nusi, dr Demetrovits Elek, dr Demetrovits Elekné, Wallner Jolly, Varró Domokosné, Varró Zsófi, Bleyerné Garzó Adél, özv. Bulyovszky Józsefné, Bulyovszky Erzsike, dr Fráter Pálné, Laszky Arminné, Laszky Adica, Huzella Böske, Huzella Gyula, Nagy Vilmos, ifj. Hlatky Endre, Krűger Jenő dr, Némethy Ferenc dr, Fényes Lóránd, Frankó József dr, Kiss Géza dr, Fekete Béla dr.

Nagy lelkesedéssel tárgyalták meg a programot, amelyből kitetszik, hogy a hangverseny a legszebbet és a legjobbat fogja nyujtani.

De fölösleges is a sok dicsérő szó, beszéljen maga az itt következő müsor:

1. Buttykay Ákos: Bolygó Görög, operából duett. Előadják: dr *Fráter* Pálné, *Károlyi* Leona és dr *Krűger* Jenő.

2. *Nagy* Vilmos humoros felolvasása.

3. Schubert: Andante commoto, részlet az Es dur Zongora-trioból és S. Bach: Boure. Előadják: *Huzella* Böske és *Szmazsenka* Edit hegedün, ifj. *Hlatky* Endre zongorán.

4. Rubinstein: Die Fräuen (Könnyek), ének-tercett. Énekli *Bleyerné Garzó* Adél zongorakisérete mellett: *Kepes* Nusi, *Wallner* Joly, és *Warró* Zsófi.

5. Mozart. Pastoral-douet. Zongorán előadja: *Laszky* Adica.

6. Mendelsohn: An dem Lobgesang. *Bleyerné Garzó* Adél zongorakisérete mellett éneklik *Bulyovszky* Erzsi és *Kepes* Nusi.

7. *Fényes* Lóránd, magyar dalokat énekel cigányzene kisérettel.

8. Nagy duett a Bolygó görög operából, éneklik: dr *Fráter* Pálné és dr *Krűger* Jenő. Zongorán kiséri *Hering* Sándor.

A hölgyeket kéri a rendezőség, hogy egyszerü toalettben sziveskedjenek megjelenni.

A helyek számozva lesznek, azonban a sorszámozott jegyeket a megjelenés sorrendjében adja ki a rendezőség este a pénztárnál. Elővétel nincs.

Az egyes számok alatt az ajtók zárva lesznek, tehát a „pontos megjelenés kéretik.“

Mondanunk sem kell, hogy a közönség körében óriási az érdeklődés. Aki a sorozatos kaszinóestékre nem kapott meghivót, de igényt tart rá, forduljon dr *Fekete* Béla ügyvédhez.

TELEFON 10-70. LIFT. TELEFON 10-70.
MODERN FOTOGRAPHIA DAJKOVITS
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

Szinházi Élet.

— *Csevegések.* —

*

Ismeretlen Olvasóm! Érdekes ciklust konferálok be kegyed előtt. A dolog ugy áll, hogy az emberek azt hiszik, hogy a szinész az ujságiró előtt mindig sziporkázik, a szinésznő pedig csókkal várja. Ez nagy tévedés, mert nem igy van. Hogy hogy van? . . . Hát ez az! . . .

Hölgyeim és Uraim, az ujságiró csak zavarja önök és a müvész vagy müvésznő közötti hangulatot. Azért én diszkréten visszavonulok a függöny mögé s ki fog állni a rivalda elé önök elé egy ur vagy egy hölgy, mondjuk a *hét hőse*, beszéljen ő maga helyett. Én már eleget beszéltem.

Nem fogok közbeszólni, a világért sem zavarom az illetőt, csak hadd beszéljen, sirja el a panaszát, tárja fel lelkét, énekeljen, táncoljon, vagy szavaljon: mit bánom én! . . . Ezután a közönség kedvencei fognak itt megszólalni, én legfeljebb megirom, hogy mit mondjanak.

Tehát:

Bihari Akos.

(Klasszikus hős, Merő paszománt, aranyos sujtás, hóprém, császári korona. Sejtelmes hangon beszél, a háttérbe harsonákat rendelt, szép szemeit néha az ég felé forditja.)

— Láttátok, hogy mit ástam ki a mult héten? . . . Egy kincset! . . . Katona „István király"-át. Fedte a por már évtizedék óta. Csak a diákok tudták, hogy létezik. A Bánk bán ragyogó neve mellett ez a félős árva, ez a kis Hamupipőke én reám várt, a mesebeli hercegre, aki szárnyaló szavaimon imece! a diadal aranyos zenitjére röpitettem! . . .

(A harsonák az angol himnuszt játszák.)

— De a diadal mámoros éjszakáján császári szivemet fejedelmi kéz sebezte meg. Halhatatlan Barátom, aki szintén szuverén ura e biboros, rongyos világnak, visszavonult hideg gőggel és nem kivánt részesedni velem együtt a siker mámorában. Nem vállalt szerepet ebben a darabban az a királyi férfi, aki császári szivemhez legközelebb áll e birodalomban.

Visszautasitotta az őt illető szerepet, nem játszott mellettem, mint eddig, hanem egyedül hagyott szavalni a dübörgő drámában, hagyta, hogy egyedül küzdjék a bárdolatlan tömeggel én, a Caesárok gyöngeszavu epigonja.) miért cselekedted ezt velem császári testvérem és barátom: *Tóth* Elek.

(Leci az aposztrofálásra többször zavartan csuklik a függetlenségi párt vacsoráján, amelyen őt ünneplik, mint városatyajelöltet. A harsonák sirnak.)

— És el kell takarnom vérző arcomat, mert — ó jaj nekem! — ágyban párnák, közt látom rendithetetlen fegyvertársamat, az ősz Peturt, akinek hangja mint a tengerek viharja zug végig a szinen. Hát ősztársam, aki egykor dajkamesékkel növeléd hazafiságom, te is pártot ütél ellenem? . . . Vagy kinzó rabság lánca tart fogva, hogy nem siettél növelni örömömet a sikerben? ..•

(A háttérben megjelenik *Sik* Rezső rabruhában, amint déli sétáját végzi a fogház udvarán. A zenekar a rabhimnuszt játsza.)

Elég e szörnyü képből! . . . Lucifer, ne üzz velem pokoli játékot! . . . Az ostoba véletlen okozta, hogy e két királyi lélek hiányzott mellőlem nehéz harcaimban. Belátom, hogy hiába küzdök Váradon a klasszikus régiségekért, a Körözs szennyes hullámaiba dobom biboros rongyaimat, elhajitom ékköves koronámat és meghalok a váradiak számára. Megyek egy szebb hazába Pestre, ahol hü nőm vár és fényesebb jövő! . . .

(Kardjába dől és szinleg meghal. A közönség sir, de megjelenik Vank Pista egy krigli sörrel, Hatás: huszonkettő)

Satyr.

Széttördelték Nagyváradon Pest birájának sirkövét.

Egyik tekintélyes fővárosi lap rendkivül érdekes cikket közölt a minap „A régi Pest temetői" cimmel. Az érdekes archeologiai sétában szerepel egy váradi vonatkozásu sirkő is, amelynek Pestről való elkerülését nagyon fájlalják az archeologusok.

Igen értékes kortörténeti emlék lett volna a sirkő, mert nem egyszerü pesti civis emléke volt, hanem a hajdani Pest birájáé, néhai való Zeuch (Szücs) István fiáé, Kenézé.

A török világban élt ez a biró, akinek sirköve csodálatos módon fenmaradt napjainkig.

Budapestnek török kézre kerülése előtt Pesten Zeuch (Szücs) István fia, *Kenéz*, másképen *Zeuch András* biráskodott. A török elől később elmenekült Pestnek minden valamire való lakója. 1537 körül maga Kenéz, a város birája is Nagyváradra menekült, hol 1554 szept 15-én érte utól a halál. Sirkövének valóságos története van, történészeink közül nem egy foglalkozott vele. Röviden csak annyit róla, hogy 1767-ben Nagyváradon a várfalak tövéből ásták ki. Hosszabb vándorlás után *Várad-Olasziba* került, *Varga* István kovácsmester pincéjébe, ahol 1844-ben *Csiffi Szabó* József váradi ügyvéd véletlenül megpillantotta s róla jelentést is tett Pest városának, hogy a birtokába vegye a nagyértékü ereklyét. A sirkő azonban többféle okból nem került Pestre. Utoljára 1883-ban *Bunyitay* Vince látta Várad-Olasziban „az Ország-ut napkeleti házsora északról számitott hatodik házának udvarán."

Bunyitay prelátus a „Váradi püspökség története" c. munkájának III. kötetében irja ezt s közli a sirkő következő feliratát:

— *Hic sepultus est Andreas Kenéz sive Szücs, index civitatis Pestiensis, qui obüt in die 18 a mensis septembris anno 1554.*

Felkerestük a megjelölt helyet, de bizony hire-hamva sincs a sirkőnek. Egy ember emlékszik rá, hogy ezelőtt öt évvel szétdördelték és a pince fala alá malterezték a téglák közé.

HUMOR.

*

NŐISMERET.

— A férfi életében két korszak van, a mikor a nőt nem tudja kiismerni.

— Melyik az a két korszak?

— Esküvő előtt és esküvő után.

*

A VIRSLI.

A hentesnek dicsekszik az uj inasa:

— Tudom már, miért van a virsli bélbe préselve.

— No miért?

— Hogy ne lássa senki, mi van benne.

*

IGAZA VAN.

A jogászhoz beállit egy suszterinas a számlával.

— Tessék ezt a talpalásért kifizetni.

— Ejnye, de nagyon sürgős az a pénz a gazdádnak!

— De kérem, már nyolc napja csináltuk a talpalást.

— Látszik, hogy a gazdád nem tanult logikát. Mondd meg neki, hogy addig nem fizethetem ki a talpalást, mig magát a cipőt nem fizettem ki.

*

A BOLDOG FÉRFIU.

— Micsoda? Te Margit, levelet irtál egy fiatalembernek? Ki az a boldog férfiu?

— Ugyan hagyd el. Csak azt irtam meg neki, hogy soha sem leszek a felesége!

— Ah? És — ki az a boldog férfiu?

*

A KISEBBIK ROSSZ.

— Özvegy Szabóné másodszor is férjhez megy.

— Legyen boldog. Én azonban sohasem lennék egy özvegy asszonynak a második férje.

— Már inkább a második, mint az első.

A cipődivat ujdonságai ARANYI cipőáruházába megérkeztek.

Telefon 512. sz. Telefon 512. sz.

November havában megnyilik a Kolozsvári „Kristály" Gőzmosó vegytisztitó és kelmefestő gyár.

Gyüjtőtelepe: Zöldfa-utca 34. sz. a. (ifj. Weisz Bernáth céggel szemben.)

HIREK

Mindennapi históriák.

*

Váljunk el.

I. nap. Az ügyvédhez, aki mellesleg legyen mondva, legényember — beállit egy sikkes tiszti menyecske. Megszólal:

— Doktor ur, vállalja el a peremet, válok az uramtól.

Az ügyvéd elvállalja.

II. nap. A sikkes kis tiszti menyecske ujra elmegy az ügyvédhez.

— Hogy van a perem? — kérdi.

— Megy a maga utján.

— Lámcsak milyen jó magának, magának nem lehetnek ilyen kellemetlenségei, mint nekem, nincsen kitől válnia.

— Hát ebben igaza lehet, de azért van nekem is válóperem.

A menyecske nevet. Elhallgat. Csend. Megint megszólal:

— Mondja csak. Mit is akarok kérdezni? Igen. Mondja csak, mért is nem nősül meg maga?

— Hagyjuk ezt, asszonyom.

III. nap. Párbeszéd. Lejátszódik ugyanazon ügyvédi fogadó szobában.

Személyek: a sikkes kis tiszti menyecske s az ügyvéd.

A menyecske kezdi:

— Hallott már ilyen rettenetes dolgot? Ilyenek az asszonyok. Jesszusom, mi mindent bészélnek rólunk. Rólam meg magáról. Elmondjam?

— Ha épen akarja.

— Jaj, azt beszélik. Igazán ki se tudom mondani. Azt beszélik, hogy én maga miatt válok az uramtól.

Ilyen dolgot! Hogy egyenesen azért hoztam magához a peremet. De ilyen dolgot! Ugy-e rettenetes?

Az ügyvéd hallgat. Szótlanul néz maga elé, de arcáról is le lehet olvasni, hogy ha nem restelné, azt mondaná:

— Nem mondja ezt senki, most találta ezt ki maga, asszonyom.

IV. nap. A menyecske kezdi:

— Ne haragudjon meg, de viszem máshoz a peremet. Nem birom tovább, hogy csak rólam szóljon a pletyka.

És elviszi a pert egy másik ügyvédhez, aki melesleg legyen mondva, szintén legényember. *(ks.)*

—

* **A nagyváradi Oltáregyesület** évi rendes közgyülését ma, *nov. 16-án* vasárnap *délután 5 órakor* tartja a főgimnázium disztermében. A közgyülésre az egylet tagjait ezuton is hivja az igazgatóság.

* **Wagner-operák vetitett képekben.** A nagyváradi Katholikus Kör keddi vetitő előadása ismét gazdagitja a Kör érdekes előadásainak sorozatát. Lohongrin, Parsifal, Siegfried, Istenek alkonya stb. operák nagynevü szerzője: *Wagner* Richárd száz éves születésének évfordulója alkalmából élvezetes előadásban és vetitett képekben mutatja be a nagy zeneszerzőt, ismerteti és méltatja müveit *Szmetka* L. Ödön premontrei főgymnásiumi igazgató. Az előadás délután 5 órakor kezdődik.

* **Képviselők a kerületeikben.** A biharmegyei képviselők közül most egyszerre kettő is kirándult a kerületébe. Ezuttal korántsem valami komoly politikai eseményekről akarják a honatyák tájékoztatni választóikat, hanem mint násznagyok fognak szerepelni. Az egyik esetben *Rednik* Gábor a belényesi kerület képviselője szerepel egy vaskóhi vállalkozó esküvőjén. A másik esetben *Cziffra* Kálmán a legfiatalabb bihari képviselő, aki az ujfalusi kerület mandátumát nyerte. Cziffrát egy igen jómódu csökmői gazda Cs. *Nagy* M. Sándor kérte fel a násznagyságra, amit természetesen a legnagyobb örömmel fogadott a népszerü képviselő. Csökmőn pár nap mulva lesz az esküvő.

* **Esküvő.** Fried Adolf élesdi fakereskedelmi vállalati tisztviselő kedden, november 18-án délután 4 órakor tartja esküvőjét *Wégner* Szerénával, Wégner Márton élesdi kereskedő kedves leányával.

* **A szegedi fogadalmi templom.** Szegegedről jelentik: A szegediek fogadalmi templom épitése nagy lépésekkel halad előre. A falak már három méteres magasságban emelkednek ki a földből s ha az idő kedvező lesz, az épületet a tavaszra fölemelik a tetőig, amikor majd megtartják az alapkőletételi ünnepséget, amelyet országosnak terveznek.

* **Tolvaj vasuti takaritónők.** A lugosi rendőrkapitányi hivatal értesitése szerint a lugosi államvasutak vonalán müködő Nyisztor Flóra és Kira Éva kocsi tisztitók ellen alapos gyanu merült fel, hogy a vasuti kocsikban visszamaradt tárgyakat nem szolgáltatják be az állomás főnökének, hanem azokat jogtalanul maguknak tartják A megejtett nyomozás során beigazolást nyert, hogy különösen a lugosi és továbbá buziási fürdő közötti vonalon temérdek tárgyat, — különösen arany és ezüst nemüt harácsoltak össze s azokat részben elzálogositották. Egy részét még lakásukban elrejtve megtalálták. Aziránt keresik meg a rendőrséget, hogy felhivja azokat, akik ezen a vonalon valami értéket elvesztettek, hogy a jogos tulajdonukba visszaszolgáltathassák.

* **Állati hullával hizlalt sertések.** A nagyszalontai hatóság most köztisztasági szemlét tartott a községben. A szemle szenzációs eredménynyel járt. A község kellős közepén egy sertéshizlaldát talált Nagyszalonta legelőkelőbb kereskedőjének udvarán. Az udvaron nagyarányu sertéshizlaldát találtak a hatósági közegek. A hizlalda további vizsgálata alatt kiderült, hogy a cég a sertéseket többek között az elhullott aprómarhákkal hizlalta. Az aprómarha hulláját megfőzve adták a sertéseknek, melyek a főt hustól bámulatosan hiztak. A dögön hizlalt állatokat a nagyszalontaiak busás árakért vásárolták. A vizsgálat még mindig tart.

* **Tüz a Rhédey-kertben.** Tegnap este 6 órakor a nyári szinkör mellett ismeretlen okból kigyulladt egy villamos transzformátor. A gyorsan kivonult tüzoltók lokalizálták ugyan a tüzet, azonban a készülék teljesen tönkre ment. A kár jelentékeny.

* **Ábrányi Kornél siremléke.** A Pesti Napló egykori főszerkesztője iránt való kegyeletérzéssel Ábrányi Kornél siremlékére országos gyüjtést indit. Az akció legszebb eredményét biztositathatja, hogy az emlékmübizottság elnöki tisztét Andrássy Gyula gróf vállalta. A bizottság tagjai: Hoitsy Pál, Surányi József, Karlovszky Bertalan, Jakab Odön, Lenkey Gusztáv, Biró Pál. A Pesti Napló felhivása igy szól:

Ábrányi Kornél emlékét a székesfőváros diszsirhellyel tisztelte meg, a nemzet kegyeletérzése emlékmüvel fogja disziteni a sirhelyet. Az iró, a költő és publicista, ki egy emberöltőn át lelkének egész odaadásával szolgálta a nemzetet, megérdemli, hogy siremlékét közadakozásból állitsuk fel. Ábrányi Kornél a nemzeti ideálok göröngyös utjára annyi utegyengető követ hordozott, hogy örök nyugvóhelyének egyetlen emlékkövét kiérdemelte a nemzettől. Minden irásában igaz magyar volt: pompás elméjének érdekes szineit, itélőképességének erejét, tudásának sokoldaluságát, költői lelkületének finomságait, magyar stilusának szépségét adta nekünk. Nagyrabecsülésre segitette nemzete publicisztikai munkásságát. Állitsunk méltó emléket sirhantjára!

Akik a siremlékre adakozni óhajtanak, adományaikat a Pesti Napló kiadóhivatala (Podmaniczky-utca 12.) cimére küldjék. A Pesti Papló a cimére küldött összegeket hirlapilag nyugtázni fogja.

* **Lukács Ödön ünneplése.** A nagyváradi önkéntes tüzoltók meleg ünneplésben részesitették tegnap este névnapja alkalmából *Lukács* Öndönt, az egyesület főparancsnokát. A tüzoltók teljes felszereléssel diszben vonultak zeneszó mellett flambókkal a főparancsnok lakása elé, ahol szerenádot adtak. Majd *Sebő* Mihály ügyvéd üdvözölte szép beszédben Lukácsot, aki meghatva mondott köszönetet a megemlékezesért.

* **Szerencsés baleset.** *Oláh* József üvegessegéd tegnap délután az Andrényi-féle üzlet előtt egy láda lerakása körül segédkezett. A körülbelül 500 kg. nehéz láda megcsuszott és ráesett Oláh Józsefre, azonban olyan szerencsésen, hogy csak a balkarját ficamitotta ki. A mentők könnyü sérülésével beszállitották a közkórházba.

* **A népnevelési egylet gyülése.** A „Biharvármegyei Népnevelési Egyesület“ választmányának tagjait a vármegyeház kis termében folyó hó 17-én — hétfő — délután 5 órakor tartandó választmányi gyülésre tisztelettel meghivom. Nagyvárad, 1913. november 12. Fráter Barnabás, elnök.

Nagyváradi Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság
Nagyvárad, Össi-tér. Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlőművek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda. Telefon 340. sz.

* **A polgári leányiskola Erzsébet emlékünnepélye.** Maholnap itt lesz nov. 19, a megboldogult Erzsébet királynénk nevenapja, amikor az iskolában kegyeletes ünnep keretében ülik meg áldott lelkü királynénk emlékét. A nagyváradi olaszi közs. polg. leányiskola is sikerültnek igérkező ünnepélyt tart a következő müsorral:

1, Erzsébet gyászdal Major Gy. énekkar.
2. Ünnepi beszéd. Tartja Patzkó Sarolta.
3. A nagysirra. Sebestyén Károlytól. Szaavalja: Erdey Mária.
4. Petite Fantasie. Hegedün előadja: Gerő Rózsi, Patzkó A-né zongorakisérete mellett.
5. „A koronázás" Dr Márki Sándortól. Felolvassó: Veisz I.
6. A királyné és a virágok Sas Edétől. Előadják: Klein Erzsébet mint költő, Orlow Anna (szél), Keztyüs Piroska (Erzsébet szelleme), Miron Eszsike, Edelmann Hedvig, Ruchard Irén, Vendelburg A, Boros Erzsi, Klármann Erzsi, Philippi Vilma, Pásztor Edit, Rácz Ilona (virágok).
7. Szózat, éneklik a jelenlevők.

Az ünnepély a diszteremben lesz megtartva, kezdete d. e. 10 órakor. Ezenkivül az összes helyi középiskolákban emlékünnepélyek lesznek, ugy a főreáliskolában is, ahol mint minden évben, ugy az idén is *Nosz* Gusztáv tanár mond emlékbeszédet.

* **Meghalt egy pecsétnyomó miatt.** Tegnapi számunkban megirtuk, hogy Érmihályfalván agyonlőtte magát *Kovács* Károly pénzügyőri fővigyázó. Az öngyilkosság okát tegnap sikerült megállapitani az öngyilkos által hátrahagyott levélből. E szerint Kovács azért követte el meggondolatlan cselekedetét, mert a reábizott pecsétnyomót tegnap a községházán megtalálták. A szerencsétlen ember a büntetéstől való félelmében követte el öngyilkosságát. Értesülésünk szerint Kovács legfeljebb két napi szobafogságot kapott volna a pecsét elvesztéséért. Tudósitónk jelentése szerint Kovács kevésbbé mult, hogy egyik társát is agyon nem lőtte. Mikor ugyanis szolgálati fegyverét gyomrának szegezte és a ravaszt lábával meghuzta, a golyó keresztül hatolt rajta és a Kovács mellett levő ágyban fekvő egyik pénzügyőr társának feje mellett furódott a falba.

* **A m. kir. nagyváradi honvéd zenekar** ma vasárnap, a Fekete Sas kávéházban Frycsaj karmester vezetésével hangversenyt rendez. Müsor a következő: 1. „Tatár" induló Ganne. 2. Keringő „A buksi" cimü operettből Gilbert J. 3. Nyitány „Norma" cimü operából Bellini. 4. Emlékek Strauss János operettjei felett Schőgel. 5. a) „Angyalok tánca" jellemdarab Komzák K. b) „St.-János bogarai" idyll Lincike. 6. „A zeneautomata teremben" tréfás egyv. Vollstedt. 15 perc szünet. 7. Nyitány a „Makrancos hölgyek" optt. Lincke P. 8. Egyveleg „Az elvált asszony" c. optt. Fall. L. 9. „Cica" keringő Bednarz.

x **Meghóditotta a hölgyeket** MLLE JULIETTE elsőrendü mellfüző különlegességeivel Szinház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

* **Fél árban** sikerült bevásárlásaimat eszközölnöm, miért is abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy legujabb divatu füzőimet a legjutányosabb árban árusithatom, addig mig a készlet tart. Szives pártfogást kérve vagyok teljes tisztelettel Rosenzweig Róza, Nagyvárad, Szalárdi-utca 9.

* **Tánciskola.** Antalfy Margit saját táncintézetében Teleky-utca 3. szám alatt folyó hó 19-én, szerdán este 9 órakor kezdi meg a tanitást a felnőttek részére. A tanfolyam 3 hóra terjed. A deák kolon folyó hó 25-én kezdődik 7 órától 9-ig. Minden vasárnap délután és este nagy boszton gyakorló kolon van. Különórát a Tangó és bosztonból egyesek és csoportok a nap bármely szakában vehetnek. A beiratások és megbeszélések Teleky-utca 3. szám alatti táncintézetben eszközölhetők az emeleten.

* **3 utcai szoba és mellékhelyiségből** álló lakás november hó 1-től kiadó, megtekinthető Schlauch-tér 30. hol a házmester nyujt bővebb felvilágositásokat. Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* urinői- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendü munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata Nagyvárad, Bazár épület, szinház oldal.

Telefon 525. Telefon 525.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasitott 2 m. hosszban Berettyó-Széplak állomásról legalább egy waggon rakomány (cca. 4000 drb.) megrendelhető azonnali és későbbi szállitásra a Polgári Takarékpénztár r. t. árusztályánál Nagyvárad, (Kossuth-utca.) Telefon 11—95.

x **Felhivjuk** m. t. olvasóink figyelmét Büchler Márton butorkereskedő lapunk mai számában levő hirdetésére.

x **Cukorka és csokoládé különlegességek** a legjobbak csakis Aszódi üzleteinben, mert 3 üzlet részére sok a fogyasztás és igy a cukorkái nem állottak, hanem mindig frissek és élvezhetőek. A közönség kényelmére Rákóczi-uton Kiss tőzsdéje mellett a Csokoládé Király Aszódi fióküzlete vasárnap is egész nap a vásárló közönségnek rendelkezésére áll. Fő-üzlet Kossuth-utca. II-ik fiók Kert-utca.

x **Modern lakások** üzlethelyiségek kiadók Kugler és Andrényi Nagypiacz-téri uj házában. Telefon 20.

Uri fehérnemü, «FOWNES» keztyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár

Róth M. Utódánál.

Az Alkotmányt

megveheti naponta, vagy előfizetheti, ugyszintén az

„Élet", „Nagyasszonyunk" „Zászlónk" és „Kis Pajtás"-t

a

Hegedüs Hirlapirodában

Rákóczi-ut 5. — Telefon 1301.

x **Farkas-féle parkett-pasta** tükör fényessé varázsolja parkettjeit! Kilója 2·40 kor. fél kilós próbadoboz 1·20 kor. Kapható: Farkas István Apolló Drogeriájában Nagyvárad. Rákóczi-ut (Fő-utca) 7. B. Frőhlich hentes üzlet mellett.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola szerekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél találhatunk u. m. iró és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszijak 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérnemük, iskolai lüszter és cloth kötények, gyermek esőernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemü kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2·50 fillérért. 3000 elsőrendü férfi ing 2 koronától, gallérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

x **Csodaszép** mézédes *csemegeszőlő!* Legoemesebb hazai és tiroli *fajalmák!* Óriási tiroli *maróni.* Valódi debreczeni *páros-kolbász.* Kitünő fehér és piros *hegyi-borok! MERTZ NÁNDOR* csemege-üzletében, Körös-utca, Telefon 448. sz.

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét Rimanóczy-utca (Kolozsváry házba) Royal kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modelekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb beltbér mellett rendkivül jutányosan árusit.

x **Kossuth-utca 2. sz. alatti** volt Szichta-féle üzlethelyiség 1914. május 1-től kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad, Beöthy Ödön-utca 1. szám. Javitások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sirkeritések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktüzhelyek. Lev.-lap hivásra azonnal megjelenek.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilokban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Kórház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol ugy a helyi, mint az átutazó automobilok a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

Kováts Kálmán

mű-asztalos

Nagyvárad, Vámház-utca 33. (Gázgyárral szemben.)

Készit: egyszerü és mű-butorokat, teljes lakásberendezést, valamint mindennemü asztalos munkákat. Állandó raktár bel- és külföldi száraz anyagokból. Telefon 99. sz.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Két jegász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerősükkel Pista barátjukkal, a mint ránéznek feltünik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett.

x **Szőllős-utca 12. sz. házban** több egyszoba s mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

x **Ősszi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Jönnek a katonák,** vonatok automobilok, babák, mikulások, ridickülök, nyakkendők, bárányok és ezerféle egyébb játékok karácsonyra a Párizsi Bazárba Sas alatt.

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a
Ramminger é
szinházi és hölgyfodrász
szemben a szinházzal.
Telefon 1076. Telefon 1076

x **Értesités.** Tisztelettel értesitjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szentmiklóssy szücsök beltagja, Hatvany hosszabb külföldi tanulmányutról haza érkezett. Szives pártfogást kérünk Hatvany és Szentmiklóssy szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x **Kolonba járó cipők** 3 koronától kezdve női párti fél cipők minden szinben 5 koronáért, női chevrau vagy boksz cipők 7 kor., férfi chevrau v. boksz cipők 8 kor., fiu boksz cipő 35—39 számig 7 kor., divatos kemény kalap 4 kor., calosnik, téli cipők, fehérnemüek, uri divatcikkek legolcsóbban beszerezhetők Feketénél, Szent János-utcán, Kis Pipa vendéglő mellett.

x **Matyok Péter tambura zenekara a Korona-kávéházban.** Ma és minden este a Korona-kávéházban hangversenyez közkivánatra *Matyok* Péter (Paganini) tambura zenekara teljesen ujonnan szerződött tagokkal, a közkedvelt társulat magán- és duett számokkal müködik közre. A gazdagon összeállitott müsorból kiemelendő a közkedvelt *Gyöngyi* duett. A társulat tagjai: Kővári Rózsika, Kővári Boriska, Simon Juliska, Kósa Böske és Juhász Ilonka énekesnők. Naponta változatos müsor. Kezdete este 8 órakor. Szabad bemenet. Szives pártfogást kér Matyok Péter karmester.

x **Tekintettel a rossz pénzviszonyokra** leszállitottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyü 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Ingyen javitjuk** a nálunk vásárolt harisnyákat. Állandó nagy raktár kész női, férfi és gyermek harisnyákban. Kötünk, fejelünk rendelés szerint, 24 fillértől kezdve a legfinomabb selyem harisnyákig. **Harisnyakötőde** Bartos és Társa (a Széchényi-szállodával szemben Rákóczi-ut 10.) És a mi fő **„Bartos harisnyája tartós.“ Helyi és vidéki telefonszám 1359.**

x **Házvezetőnői** állást keres vidéken plebániára egy középkoru intelligens uri nő, a háztartás minden ágában jártas. Cime megtudható a kiadóhivatalban.

x **FELHIVJUK** a n. é közönség figyelmét Hollandy, Papp és Velics mübutor, portál- és épületasztalosok lapunk mai számában megjelent hirdetésére.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Legszebb és legolcsóbb
zománctáblák
Diósy Sománál
Telefon 839. Telefon 839.

„The Roosevelt Schoe“
amerikai cipők
12·50 és 16·50 kizárólag
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

A legszebb
Karácsonyi kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkálat fog és gyökér huzás és tartós fogtömések készit
Engel Dezső,
vizsgázott fogtechnikus.
N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Valódi PERZSA szőnyegek
és legfinomabb kivitelü **CSILLÁROK** óriási választékban a Budapesti főüzletünkből megérkeztek. Meglepő OLCSÓ ÁRAK mig a készlet tart. Megtekinthető vételkényszer nélkül
vétel **STERNBERG** és eladás
régiség, ékszer és műkereskedés
Szt. László-tér, Kishidfő.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönség szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti **angol kosztüm** és **felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

SZINHÁZ

Heti müsor.

Vasárnap délután: Buksi; este: Buda gyöngye. (Operette bemutató. F. Károlyi Leona fellépte. Bérletszünetben)
Hétfő: Buda gyöngye.
Kedd: Buda gyöngye.

A román előadások — bérletszünetben. A bukaresti román Nemzeti-szinház társulata e hó 26-án kezdi meg a Szigligeti-szinházban vendégszerepléseit, amelyek felemelt helyárak mellett, bérletszünetben mennek. Arra az óriási érdeklődésre, amely eme előadások iránt vármegyeszerte megnyilatkozik, az igazgatóság már most felhivja a bérlők figyelmét arra, hogy igényeiket e hó 22-én déli tizenkét óráig érvényesitsék.

Helyreigazitó levél. Tekintetes szerkesztő ur! Ugye nem veszi rossznéven, ha egy kis helyreigazitás miatt alkalmatlankodom. De ugy vélem, ez kötelesség. Ugyanis, a Nagyváradi Napló tegnapi számában beszámol a Szigligeti-szinház tegnap esti ünnepi szép előadásáról és abban összehasonlitást tesz Katona József és Klopstok között és nem csupán hibás idézetet mond el, hanem az iró nevét is össze téveszti. Schönthan egyik humoreskjében ugyan azt mondja, hogy: aki citál, felkellene akasztani. De szerény nézetem szerint inkább mindég szellemes citátumokat olvasnék, mint uj, de gyönge eszmefuttatást. Azonban minden esetben elvárjuk, hogy nekünk az olvasó közönségnek az ujságiró kritikus (avagy a csupán riporter is) megbizható forrás legyen; helyesen idézzen — személyekben is. — Mert máskülönben olyan klasszikus derültséget kelthet mint a hetvenes években a német-francia háboru után meggazdagodott berlini atyafi, a ki az ő typikus gramatikai érzék hiányával Lessingnek Hamburgban állitott szobrának megtekintésekor, lelkesülten felkiáltott: „Jrosser Jeőthe ick kene dir, fest jemauert in der Erde is och ein Werk von Dich.“

A sferákban uszó Klopstock kinek legmaradandóbb szép müve a Messiás csupán tudós közönség vallásos Lyrikusa volt Lessing, ki természet tudományi studiuma folytán a szabad gondolkozás szövétnökét gyujtotta meg, a német népnek irt és Epigrammjainak kiadásában első verse, mint bevezetés, igy szól:

»Wer wird nicht einen Klopstoch loben!
wird ihn auch Jeder lesen? nein
wir wollen weniger erhoben,
doch fleissinger gelesen sein.«

szerkesztő Ur igaz tisztelője
özv. dr Deákné H. Zsuzsa.

SPORT

A mai footballmérkőzések. A mai vasárnapi délutánra ismét igen érdekes footballprogrammot készitett elő a NAC. Kora délután veszi kezdetét a program a Törekvés—NAC II. barátságos mérkőzésére.

A barátságos mérkőzés után pontban fél 3 órakor veszi kezdetét a Debreceni Ny.

S. C. bajnoki mérkőzése. A ma délutáni mérkőzések helyárai rendesek. Pénztárnyitás d. u. 1 órakor, clubtagok a szokott kedvezményt élvezik.

IRODALOM

Rákosi Jenő levele a V. H. O. Sz.-hez.

A Vidéki Hirlapirók Országos Szövetségének legutóbbi igazgatósági ülése foglalkozott azokkal az elfajult modoru támadásokkal, melyekkel a „Népszava üldözi a magyar ujságirás kimagasló alakját Rákosi Jenőt.

Megbotránkozását fejezte ki a támadások felett s tiszteletéről és szeretetéről biztositotta Rákosi Jenőt. Erről őt a határozat közlésével értesitette. Rákosi Jenő az értesitésre a következő levelet intézte Szávay Gyulához, a V. H. O. Szövetsége elnökéhez:

Nagyságos Uram! Hálás szivvel köszönöm meg azt a védelmet, melyben a vidéki hirlapirók országos szövetségének igazgatósága részesiteni kivánt oly támadások ellen. a melyeknek hangja, tartalma és célzata is egyaránt alávaló és a szabad sajtó organumához méltatlan. Azt mondja Shakespeare: a ki erszényemet veszi el, olyat vesz el, e mit ujra megszerezhetek; a ki becsületemet lopja el, olyat vesz el, a mit nem lehet pótolni. Shakespeere is csak alternativái állitott fel. Azt a gazságot, hogy valaki embertársa becsületére is, erszényére is, egy azon lélekzettel pályázzék: ezt Shakespeare sem imputálta embertársának. De én hál' Istennek, immár mondhatom, egy egész életet töltöttem el a sajtó szolgálatában. Gondolom, szerénytelenség nélkül mondhatom, hogy ez a szolgálat magára a sajtóra és a célra. melynek szentelve volt: a közönség és nemzet védelmében nem tartozik a legjelentéktelenebbek közé. Boldog leszek, ha azok, akik ma nem kevesebb durvasággal, mint fenhéjázással teszik meg magukat biráimmá a sajtóban, ha majd eljutottok életük alkonyára, méltán elmondhassák magukról, hogy nem voltak nálamnál több gáncsra és kevesebb elismerésre méltók. És kivánom nekik, hogy soha se kelljen magokon azt a becsületes jóindulatot tapasztalniok, amelyet irántam kikényszeritettek a vidéki hirlapirók szövetsége igazgatóságából. Nagyságos uram, én mindennap odaállok az én saját külön sajtó bíróságom elé: mikor este lefekszem, meggondolom mit irtam az nap. És a bennem megszóllaló biró itél és vagy megjutalmaz békés, édes álommal, vagy büntet gyötrő álmatlansággal. És erre a pllanatra gondolok mindannyiszor, amikor tollamat a kalamárisomba mártom. Ezért nyugodt elmével viselem minden más birám itéletét. Még azt is, mikor a birói palástban és széken nem a biró ül, hanem a hóhér. Még egyszer köszönöm szives védelmüket, amely, azt tartom nemcsak nekem válik becsületemre, hanem önöknek is. Kiváló tisztelettel stb . . . Rákosi Jenő."

Az **Élet** c. szépirodalmi képes hetilap november 16. számában *Török* Gyula folytatja a Zöldköves gyürü c. regényét. Elbeszéléseket irtak *Tömörkény* István és *Kincs* István, verseket *Harsányi* Lajos és *Begyáts* László, *Pethő* Sándor történeti portrét irt Szalay Lászlóról, *Figyelő* a női divatról tájékoztat. Ezenkivül *Kosztolányi* Dezső vasárnapi levele, *Havasi* Andor kritikája és a rendes heti rovatok egészitik ki az *Elet* legutóbbi számát. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII. kerület, Damjanich-utca 50. Szerkesztő: *Pethő* Sándor. Előfizetési ár félévre 10 korona.

TANÜGY

Tanitók Évkönyve.

A Szent-István Társulat mindenkor tanusitott áldozatkész jóindulatából immár hatod izben jut minden katholikus tanitó kezébe *Wolalmuth* Ernő által szerkesztett: Tanitók Évkönyve.

Az a meleg és lelkes fogadtatás, mely ez Évkönyv előző kötetének a kath. tanitók részéről osztályrészül jutott, bizonyitéka annak, hogy az Evkönyvre szükség van.

A most megjelent Évkönyv első lapja bemutatja dr *Csernoch* János Magyarország hercegprimásának a képét, aki a „Katholikus tanitók ntudata" cimmel szózatot intéz a kath. tanitókhoz. Nem lehet megállás nélkül elhaladnunk e mély gondolatokban és életigazságban bővelkedő sorok előtt. Növeli a szózat értékét és igazságának sulyát, hogy Magyarország legelső főpapjának a szive, szeretete és nagy életbölcselete nyilatkozik meg benne. Olyan férfiu beszél a kath. tanitósághoz, aki magas méltóságánál, élettapasztalatainál fogva s a viszonyok alapos ismereteinél fogva a legilletékesebb a kath. nevelés munkásainak buzditására.

Ismertem sok öntudatos kath. tanitót — mondja a hercegprimás cikke elején — aki büszkén ragaszkodott kath. jellegéhez és soha sem cserélte volna fel az egyházat más iskola fentartásával, mert ismerte az egyháznak nagy kulturerejét és isteni hivatását a vallás-erkölcsi neveléshez. De ismertem igen sok kath. tanitót, aki sehogy sem érezte jól magát az egyház szolgálatában. Restelte kath. jellegét és irigykedve nézett más iskolafentartók tanitóinak seregére."

Amily felemelő, megnyugtató s biztató az öntudatos kath. tanitó jellemzése, oly fájó, elszomoritó s megdöbbentő a másik tipusnak ábrázolása. Milyen lehet az a vallásos szellemü nevelés, amit az utóbbi emberek nyujtanak.

„Nálunk Magyarországban a világnézetek harce — hála Istennek — még nem az iskolafentartók között dul. Az állam a keresztény elvek alapján áll." De a tanitók közt már dul a világnézet harca. Hatalmas energiák döngetik a nevelés keresztény alapjait. A tanitóságot meghóditani akaró ellenséges tábor igéreti a legkecsegtetőbb anyagi javakkal csábitják a keresztény kultura gondokkal küzdő uttörőjét, „Az anyagi jólét keresése föltétlen joga a tanitónak — mondja a hercegprimás — de elvek feladásával soha sem szabad anyagi előnyt keresni." Az egyház mindig szivén viseli a tanitó anyagi érdekeit.

Lelkünk mélyéből hisszük, hogy a szózatnak minden szavából kicsendülő szeretet és jóakarat megkapja a nevelés minden barátjának lelkét s hatása, hüséges, szeretetteljes munkára való buzditására olyan mag, mely gazdag gyümölcstermést fog eredményezni.

Aktuális tárgyaknál fogva minden pedagógust érdekel az Évköny alábbi cikkei: Szuszai Antal: „Mit akarunk?" Káth József „Az igazi nevelő" Arendt Endre: „Az internátusi nevelésről" Éltes Mátyás: „Az akaratgyöngeeség." Ember Károly: „Az iskola csak tanit, de nem nevel." Urbányi C. József: „A mozgószinházak értékelése" Dreisinger F.: „A kutatás és alkotás érdekében." Kemény K. Dániel: „A tanitó és a keresztény gyermekvédelem" Ebeczky E.: br. Eötvös József" dr Giesswein S.: „Keresztény szociális törekvésekről."

Ezen és még igen sok értékes közlemények teszik becsessé a Tanitók Evkönyvét.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Elmarad a Filharmonikusok hangversenye. Frycsaj Richard karmester tegnap gyászkeretes levelet kapott Prágából. Kócián, a világhirü hegedűművész tudatta abban, hogy nagy örömmel készült Váradra a november hó 22-iki hangversenyre de most mégis le kell mondania, mert édesatyja meghalt s januárig nem tart hangversenyt. A filharmóniai társaság azonnal kondoleált a gyászoló müvésznek. Igy a 22-iki hangverseny, amelyre a próbák már a legszebb sikerrel folytak, egyelőre elmarad s az első egyesületi hangversenyt december első felében fogják megtartani.

MULATSÁG

A keresztényszociálisták mulatsága.

A nagyváradi keresztényszociálista épitőmunkások szervezete fényesen sikerült mulatságot rendezett tegnap este a Kath. Legényegylet termeiben. Ez volt az ifju, de erős szervezetnek első nyilvános szereplése, bemutatkozása, az együtérzés tartós érzése hozta össze a jelenlevőket és elmondhatjuk, hogy az első kedélyes, kedves összejövetel nyomában csak erősödött ez az érzési Az első nagyváradi keresztényszociálista mulatság pompás erősitője, nekilenditője lesz a nemzet felődésének. Az estélyen dr *Krűger* Aladár nagyhatásu, szép beszédben üdvözölte a jelenvoltakat és szép gondolatokban jellemezte a ker. szociális eszmét.

Megkezdődött a tánc, melyhez a zenét a Katholikus Legényegylet és a kereszteny szociálisták együttes zenekara szolgáltatta nagy sikerrel.

A jelenvolt nőlgyek közül a következők neveit sikerült feljegyeznünk:

Asszonyok: Jeremiás Istvánné, Erős Mihályné, Bakó Jánosné, Kiss Józsefné, Jungel Ferencné, özv. Kádár Józsefné, Török Sándorné, Nagy Lászlóné, Viatorisz Antalné, Rocska Jánosné, Vigh Lajosné, özv. Korpos Jánosné, Bara Lászlóné, Fodor Imréné, Kovács Ferencné, Ványa Józsefné, Kocsis Demeterné, Faor Ferencné, Holobár Károlyné, Békési Józsefné, Marozsán Istvánné, Kertész Jánosné, Opcsa Lászlóné, özv. Csepel Ferencné, Bálint Dánielné, Csipe Jánosné, Muhari Jánosné, Müller Ferdinándné, özv. Mukkenhof Péterné, Masitz Lipótné. Klementisz Béláné, Tohovszky Józsefné, Csiszér Györgyné, Fehér Józsefné, Jámbor Istvánné, Szabó Lajosné, Vas Edéné, Holdi Kálmánné stb.

Leányok: Kiss Giza, Jungel Böske, Nagy Mariska, Kádár Etelka, Török Erzsi, Rosch Karolin, Korpos Etelka, Tohi Juliska, Muhari Erzsi, Szatmáry Ilus és Juci, Szabó Róza, Vigh Juci, Fodor Rózsi, Kovács Juliska, Ványa Piroska, Papp Juliska, Faur Teréz Holubár nővérek, Békési Juliska, Marozsán Erzsi, Kertész Juliska, Opesa Juliska, Csepek nővérek, Bálint Juliska, Román nővérek, Csipe Etelka, Muhari nővérek, Pele Rózsi, Müller Erzsi, Muhhenhof Mariska, Masitz Helén, Köteles Etus, Mihucz Juliska, Mátyás Karola, Vigh Mariska, Kocsis Rózsi, Fehér Giza, Szabó Juliska, Jámbor nővérek stb.

NYILTTÉR

FOG-

technikai intézetemet ismételten a legkitünőbben szereltem fel. Fog- és gyökhuzást érzéktelenitéssel végzek.

özv. dr. Deákné H. Zs.

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sassal szemben

TÁVIRATOK

Kossuth állapota.

Budapest, nov. 15.

Kossuth Ferencnek a függetlenségi párt vezérének állapotában állandó és tartós a javulás. A beteg pártvezér az éjszaka jól aludt s az étvágya is visszatért, aminek folytán ereje egyre növekszik. Öccse Kossuth Lajos Tivadar egész nap a beteg mellett van.

—

A delegátusok értekezlete.

Budapest, nov. 15.

A delegátusok ma déli 1 órakor értekezletet tartottak, melynek különös érdekességet kölcsönzött az, hogy az ellenzéki tagok is megjelentek Andrássy Gyula vezetésével. Előzőleg Tisza István és Láng Lajos tanácskoztak rövid ideig. Az értekezleten megkérdezték a delegátusokat, hogy milyen bizottságokban akarnak részt venni. A tagok Vázsonyi kivételével megnevezték a bizottságokat, melyekben müködni akarnak. Ezután jelölték a tisztikart. Elnöknek egyhangulag Láng Lajos bárót, helyetteséül Zichy Ágoston grófot, jegyzőkül Teleky Sándort és Verner Gyulát, háznagynak Telegdy Józsefet jelölték.

—

A Magyar Bank csalója.

Budapest, nov. 15.

Az esküdtbiróság Neumann Jenőt bünösnek mondta ki s ennek alapján a biróság 3 havi fogházra és 1000 korona büntetésre itélte.

—

Tisza és Balogh diszpolgársága.

Marosvásárhely, nov. 15.

A város törvényhatósága Tisza István grófot és Balogh Jenőt diszpolgárrá választotta abból az alkalomeól, hogy az ügyvédi kamara Marosvásárhelyen nyert elhelyezést.

Elitélték a tintatartódobálókat.

Budapest, november 15.

Déli egy órakor hirdette ki a biróság az itéletet a tintatartódobálók ügyében. E szerint Zakariást 1 havi fogházra és 100 kor pénzbüntetésre, Hoffmann Aladárt és Makai Gyulát, Beck Lajost 15—15 napi fogházra itélte a biróság. Ellenben Madarászt és Méreyt felmentették.

—

A függetlenségi párt Kossuth Ferencnek.

Budapest, nov. 15.

(Saját tud.) A függetlenségi párt tagjai ma egy ivet irtak alá, melyen Kossuth Ferencet 72-ik születése napja alkalmából melegen üdvözlik. Egyszersmint szerencsét kivánnak a megkezdődött javulásban.

KÖZGAZDASÁG

Tusnád-fürdő részvénytársaság.

Tusnádfürdő, Erdélyben, Csikmegyében egyike a legszebb fekvésü és legkiválóbb magyar fürdőknek, a természet pazar és érintetlen szépségbében, őserdőktől koszoruzva. 656 mt. magasságban a tenger szine felett, három négyzet kilométer területén 25 különböző ásványviz és gyógyforrás van. Közvetlen vasuti összeköttetése folytán könnyen érthető; levegője tiszta, pormentes.

Ennek az istenáldotta helynek felvirágoztatása, a szenvedő emberiség részére minél hozzáférhetőbbé tétele azonban a mostani kézben szinte lehetetlen, miért kiváló, magasállásu férfiak tervbe vették, hogy részvénytársasági alapon megvásárolják és teljesen modern, világfürdővé fejlesztik és átalakitják ezt a remek fürdőt, a Székelyföld eme gyöngyét.

E célra mintegy másfél millió korona tőkére van szükség, amelyet 200 koronás részvényekből akarnak összehozni. Különösen a magyar tisztviselők osztályára számitanak a részvények jegyzésénél, amelyek ellenében jelentékeny kedvezményeket nyujtana a részvénytársaság.

A kibocsátott aláirási ivekhez van csatolva a részvénytársaság tervezete. A részvényjegyzések határideje 1914. február 1.

Az alapitandó Tusnádfürdő r. társról bővebb felvilágositást nyujt Budapesten a posta és távirda igazgatóságnál Sándor Jakab posta főtiszt; Tusnádfürdőn Incze Lajos kir. postamester és Gaal Elek nyug. plebános Tusnádon.

—

A pénzügyi helyzet. Az internationális pénzpiaci helyzetet illetőleg a külföldről mint a hazaiakról biztatóbb hirek érkeznek. A frankfurti s brüsszeli árbitrázsok hatása alatt korona valutánk kedvezően alakult ugyszintén a dervizák kurzus nivója. Jelentékenyebb külföldi pénzajánlat nem érkezett hozzánk, ami pénzkinálat előfordult azt sok esetben intézeteinknek vissza kellett utasitaniok, minthogy a külföldi nagy bankok nem akarnak egyelőre hallani az olcsóbbodott kamattételekről és a minimális pénzkeresetről. Határidőre kötés nem fordul elő, a névleges report-tételek változatlanok. A mult heti viszonyokhoz képest Wienben a nyilt piacon bőséges pénzkinálat fordult elő, melynek hatása alatt a bécsi magánkamatláb 5 és háromnegyed százalékra szállott alá; a kamattételek nálunk is enyhültek valamivel. Az Osztrák-magyar banknál az eskompt szintén igen szük keretek között mozgott és az esedékességek jelentékenyen felülmulják a benyujtásokat; az ultimó után nagyobb mérvü visszafizetések történtek, ugy hogy a statusz jóval javult. Az adóköteles jegyforgalom 429 millióról 285-re szállott le.

Berlinben a pénzpiac javulást mutat. A magánkamatláb $4^1/_2$%-ra szállott alá. A Németbirodalmi bank mai statusa szintén erősen javult, aranyállománya 19 millióval szaporodott, e héten 400 millióval több, mint a mult év hasonló szakában.

A *londoni* piac ennek ellenében kedvezőtlen. Párisban és Berlinben az a hir volt elterjedve, hogy az Angol bank a legutóbbi nagyobbmennyiségü aranykutatások miatt fel fogja emelni a kamatlábot. A magánkamatláb $4^{15}/_{16}$%.

Párisban sok a pénz, de a nagy bankok a nagy kölcsönök céljaira visszatartják. A magánkamatláb $3^7/_8$%.

Budapesti kamattétek első bécsi váltó $5^{13}/_{16}$%, első budapesti váltó $6^1/_{16}$%, középbankok $6^3/_8$%, tárcaváltók $7^1/_8$%.

—

Gabona üzlet.

Októberi buza — — —	11.—
Buza 1914. áprilisra — —	11.31
Októberi rozs — — —	7.27
Áprilisi rozs (1914) — —	8.84
Októberi zab — — — —	7.93
Áprilisi zab (1914) — —	7.23—
Tengeri 1914 májusra — —	6.36—

—

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény —	817.—
Osztrák hitelrészvény —	625.—
4%-os koronajáradék —	80.56
Osztr. magy. államv. —	691.—
Jelzálogbank — — —	418.—
Leszámitoló és pénzváltó —	507.—
Hazai bank — — — —	278.—
Magyar bank — — —	531.25
Keresk. bank — — —	3690.—
Rimamurányi — — —	640.50
Salgótarjáni kőszén — —	732.—
M. Ált. Kőszénbánya —	1018.—
Közuti vasut — — — —	622 75
Városi villamos — — —	349.—

SZERKESZTŐI POSTA

T. munkatársainknak jelezzük, hogy a Tiszántul naptára az idén is meg fog jelenni. Kérjük, sziveskedjenek a naptárba szánt dolgozataikat e hó 20-ig lapunkhoz beküldeni.

A szerkesztésért felelős:
Dr VUCSKICS GYULA.

Csemege és füszeráruk

elsőrangu és legelőnyösebb bevásárlási forrása

Kávé, tea, rum közvetlen behozatala; czukorka különlegességek; frissen megérkezett déligyümölcsök főzelékek és haláruk nagy raktára

Özv. Kádár Jánosné

üzletében.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u 6.** (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,
Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérték utáni rendeléseket és javitásokat olcsón, gyorsan és pontosan készit.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghivásra azonnal megjelenek.

Frőhlich József

viaszgyertya-gyártó-, méz- és viaszkereskedése
Nagyvárad, Szent János-u.

Ajánlom a Főtisztelendő papság és a n. é. közönség részére **templomi viaszgyertyáimat, padló-viaszt főzött állapotban, valódi akácz-virág csemege mézet, hófehér lépesméz, mézeskalács különlegességeket.** Tisztelettel

Frőhlich József.

Telefon 907. Telefon 907

UFI YBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztittatnak.

Gyár: Körösz-utca 13.

Felvételi üzlet:
Zöldfa Passage 93.
Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Szolga Ferencz és Sándor

Rimanóczy-utca 9. sz.

Kárpitosok és diszitők.

Elösmert elsőrangu munka. Jutányos ár.

Uj uriszabó üzlet.

Tisztelettel értesitem a nagyrabecsült közönséget, hogy ifj. Erdős Albert urtól f. év szeptember hó 16-án kiléptem, kinél mint szabász hosszabb ideig müködtem.

Rákóczi-ut 19. sz. a.

uriszabó üzletet

nyitottam.

Az őszi idény beálltával **vadász** és sport **ruhák** és a legjobb **lovagló britsesz nadrágok** kizárólagosan nálam készülnek. Ugyszintén **disz magyar ruhák Papi reverendák,** urasági kocsisoknak **disz** öltöny **bármilyen formákban.**

Nagyrabecsült pártfogásukat kérve kiváló tisztelettel:

Szokolay Lajos.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges és bőröndös mester
Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot,** nyerget és versenyostorokat. Kivánatra megrendelés után is készitek a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltünő szolid árak mellett.**

HOLLANDY, PAPP ÉS VELICS

mübutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Kaszárnya-tér 7. sz. (Pankolics-telep).

Gépek villanyerőre felszerelve.

Készitünk teljes lakberendezéseket kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba berendezéseket raktáron tartunk.

Jobbminőségü butorok javitása és fényezése (a helyszinén is) azonnal jutányos áron eszközöltetik. Tervekkel és rajzokkal kivánatra dijtalanul szolgálunk.

Telefon 956. **Telefon 956.**

Tisztelettel értesitjük a nagyrabecsült megrendelőinket, hogy

lakatos és gazdasági gépmühelyünket
Lukács György-u. 14. sz. a.

helyeztük át. Hol mindennemü **lakatos munkák és gépjavitások** gyorsan és szakszerüen eszközöltetnek. Kiváló tisztelettel

RUFF TESTVÉREK

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban

Üzlet áthelyezés

Tisztelettel értesitjük az igen tisztelt vevő közönséget, hogy

Bémer-téri üzletünket

u. a. ház kapu melletti helyiségébe helyeztük át.

Hungária cipőgyár

r.-t.

(ezelőtt Moskovits Farkas és Tsa. r.-t.)
(Bazár-épület) Rákóczi-ut 2.

Telefon 687. **Telefon 687.**

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy

papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Telefon 249. Telefon 249.

Mezey János és Ta

NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR ÉS TELEKI-UTCZA SARKÁN

elismert szolid füszer és csemege üzletében

megérkeztek

a friss őszi és téli áruk

u. m.: **angol theák. thea-rum, theasütemények. Déli és hazai gyümölcsök.** I-ső rendü füszeráruk, főzelék és conservek. Mindennemü **csemegék, csemegeborok, pezsgők**, bel- és külföldi **cognac, likörök, czukorkák nagy választékban.** **Faj-kávékeverék,** gyorspörkölön megpörkölve és meleg állapotban kiszolgálva. Őszi töltésü ásványvizek, forrás termékek, Pontos méret, **jutányos ár**, tisztán kezelt áruk, ildomos és gyors kiszolgálás.

Téli bevásárlásra legalkalmasabb forrás.

A n. érd. közönség szives pártfogását kérjük tisztelettel

Mezey János és Társa

1 lit. 1903. évi pecsenye-bor 1·20 K.

1 liter szalon petroleum 32 fillér.

Artézikutfuró vállalat

Wessely és Biró

Nagyszalonta.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

Büchler Márton

Nagyvárad legrégibb butorkereskedője

BUTORIPAR VÁLLALATÁT

Zöldfa-utca 17., I. em. alá helyezte,

hogy a 12—16 ezer korona boltbér megtakaritása folytán vevőinek ennek folytán a legolcsóbb árakat nyujthassa.

A cimre kérem figyelni!

Telefon az egész megyére 1-30.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. **Férfi ingek jó minőségben 1·94 kor., női ingek 1·94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülök 30 fillértől.**

Klein Sándor és Társa

Rákóczi-ut 14.

Nagyvárad város

VILLAMOS MÜVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Telefon szám 514. **Főszerelő telefonja 55. sz.**

Különvonat

a Félix-fürdőből Várad-Velencze és Nagy-Várad állomásra.

Október 1-től minden este **8·06** perckor külön vonat indul a Félix-fürdőből, minek következtében a városi kiránduló közönségnek a gyors fürdő igénybevételére teljes 3 óra áll rendelkezésére.

Indulás: Nagyváradról: délután **4** óra **28** perckor Várad-Velencéről: **4** óra **38** perckor. Érkezés a Félix-fürdőbe **5** óra **06** perckor. **Visszautazás** este **8** óra **06** perckor.

Fürdők, pihenők, folyosók, éttermek mindig fütve. Meghülés teljesen kizárva. Bentlakóknak penzio-rendszer. Fürdés, lakás, élelmezés heti 56 koronától. Posta, távirda, telefon egész éven át nyitva.

Csúz, köszvény, izületi lobok és mindennemü reumatikus bántalmaknál **évszázadok óta** a **Félix-gyógyfürdő kénes hévviz forrásait** kitünő eredménnyel használják.

Legolcsóbb bevásárlasi források:

Alapittatott 1893. **Freund Benjámin** Alapittatott 1893.

műórás, ékszerész és látszerész

Nagyvárad, Rákóczi-ut. Széchenyi-szálloda épület.

RITKA ALKALOM.

Üzletem átalakitása miatt a teljes raktáramat kiárusitom eddig nem létező leszállitott árban, arany-, ezüst-, nikkel órákat, aranyláncokat, gyürüket, fülfüggőket és más ékszernemüeket, kina-ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50 % engedmény.

Tátray Sándor

telefon 558. telefon 558.

NAGYVÁRAD

Körözs-utca 11. sz.

Épület és műlakatos vizvezeték és vasszerkezeti munkák.

ÉGI LANT

ker. katholikus imádságos és énekes könyv, diszes vászonkötésben

1 K 30 fillérért

kapható a Szt. László-nyomda részvénytársaságnál.

Deutsch Simon

bútor-asztalos Őr-u. 6.

Elvállal olcsó árban háló-szoba-, ebédlő- és szalon berendezéseket, ugyszintén előszoba és konyha berendezést. Hivásra megjelenek.

Oláh Sándor

épület- és műlakatos

Beöthy Ödön-u. 43.

Elvállal minden e szakmába vágó uj munkákat és javitásokat jutányos árban. **Takarék tüzhelyek** állandóan ratáron. Költségvetést kivánatra küldök.

Jenny Jenő

órás, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsan felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. **Szent János-u. 39. sz.** Óra és ékszer javitásokat pontosan eszközölök.

Tanuló felvétetik.

Kiadó!

UJ keztyüs és sérvkötő készitő!!

Keztyük mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készittetnek. **Báli** keztyük 70 cm. hosszu, csak 6 korona. Tisztitások és javitások azonnal eszközöltetnek **Ruganyos sérvkötők** 4 korona.

HORVÁTH R.

Nagyvárad, Szt János-utca

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja.

A

4%-os Magyar Koronajáradék

f. évi december 1-én esedékes szelvényeit már november 20-tól kezdve teljesen költségmentesen beváltjuk.

A Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókja.

Eredeti

Meteor kályhák,

kályhatálcák és ellenzők,

fa- és széntartók,

valódi porosz fütőszén

házhoz szállitva 50 K° zsákokban kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése Rákóczi-ut.

Melocco Péter cementárugyár és épitési vàllalat részvénytàrsaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradi fióktelep: Szöllős-u. 16.

Telefonszám 11-38. **Telefonszám 11-38.**

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karmantyus portlandcement csöveket az összes szabványos méretekben és ahhoz való idomdarabokat, csömöszölt és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrüket stb.

Márvány mozaiklap, műkő- és cementárugyár. Beton és vasbeton épitési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vizmedencék szakszerü épitését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghivást az ország bármely részéből elfogad.

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.